

Робін Гуд

Автор:

Олександр Дюма

Робін Гуд

Александр Дюма

Бібліотека пригод

Хто не знає відважного лучника і шляхетного розбійника Робіна Гуда, надію простого люду і захисника всіх скривджених? Про нього складають пісні та легенди. Його стріли завжди влучають точно в ціль, а вороги тікають, щойно зачують його ім'я. Цей відважний герой не боїться нічого й нікого. Бо ніколи не зрадять його щирі друзі та вірний лук. І навіть шериф Ноттінгемський та його посіпаки не здолають Робіна Гуда!

У Шервудському лісі, що дав прихисток братству вільних та хоробрих людей, розпочинаються надзвичайні пригоди...

Дюма Александр

Робін Гуд

Королівська версія

Александр Дюма (1802—1870) добре відомий широкому колу читачів, навіть зовсім юних. Блискучий французький романіст і в наш час залишається одним із найбільш читаних авторів у світі, а накладі його книжок обчислюються мільйонами примірників.

Хтось підрахував, що з-під пера Дюма вийшло близько шестисот томів – це неймовірно багато, не кожному до снаги навіть прочитати стільки за все життя. Драми, комедії, серйозні дослідження, історичні хроніки, незліченні романи, подорожні нариси, збірки оповідань – усю цю різноманітну й нерівноцінну спадщину створила людина, яка не здобула систематичної освіти, зате мала фантастичний літературний талант, життєлюбність, надзвичайну фантазію і здатність відтворювати на папері те, що малювала його уява.

Один критик, сучасник письменника, казав: «Дюма? Та це ж так само легко, як сніданок вічного холостяка!» І все ж цей «сніданок» протягом понад півтора сторіччя «живить» усе нові покоління читачів. Хоч про що би писав великий француз – про трьох мушкетерів чи Генріха Наваррського, про епоху Регентства, Французьку революцію чи Середньовіччя, – історична достовірність його романів не така вже й важлива. Головне тут – енергійна дія з вигадливим розвитком, численні персонажі – живі, не вільні від усіляких крайнощів у вчинках і переконаннях, сповнені принадності, романтичних почуттів та поривань до свободи, утвердження людської гідності й тих цінностей, без яких світ у будь-яку епоху байдужіє й порожніє.

Недрузи звинувачували Дюма в тому, що він занадто втішний, плідний та марнотратний. А для нього стати інакшим було неможливо! Одного разу письменника спитали, як він уявляє собі життя, і Дюма відповів: «Як переможну ходу від юності до могили». Що ж, його власна «хода» виявилася цілком вдалою.

Драми Дюма, поставлені на сценах кращих французьких театрів, підкорювали глядачів, науковці високо цінували історико-публіцистичний трактат письменника «Галлія і Франція», а коли роман «Три мушкетери» (1844) став бестселером, у Парижі ходив жарт: якщо на якомусь незаселеному острові живе Робінзон Крузо, то він напевно зараз читає «Трьох мушкетерів».

У середині XIX сторіччя на читачів ринула справжня літературна лавина: в період від 1845-го по 1855-й Дюма публікував по 7—8 томів на рік, охопивши у своїх книгах майже всю історію Франції. За «Трьома мушкетерами» з'явилися «Двадцять років потому» (1845) та «Віконт де Бражелон» (1848—1850), «Королева Марго» (1845), «Графиня де Монсоро» (1846) та «Сорок п'ять» (1847—1848), серія книг, що описували занепад французької монархії. А пригодницький роман із сучасного життя – «Граф Монте-Крісто» (1845—1846) – приніс Дюма небувалу славу та багатство.

В останні роки життя письменник створив низку романів, героями яких стали легендарні герої Середньовіччя, і серед них – Робін Гуд. Один із таких романів – перед вами, але, як і творіння інших авторів, він не дає відповіді на запитання: ким насправді був славетний ватажок лісового розбійницького братства і як склалася його справжня доля.

Робін Гуд і сьогодні залишається однією з найзагадковіших постатей британського Середньовіччя. Це про нього науковці дотепер пишуть: «Історичний прототип цих балад і легенд, імовірно, існував, але особу його не встановлено». За одними джерелами, такий собі шляхетний розбійник, що мешкав у Шервудському лісі поблизу Ноттінгема, жив у другій половині XII сторіччя, за іншими – на початку XIV і навіть у XV сторіччі. Одні дослідники називають його йоменом, тобто вільним землеробом, інші – знатним дворянином, позбавленим титулу й володінь через підступність ворогів. Батьківщиною Робіна Гуда вважається селище Локслі, а його лісове воїнство, що налічувало кілька десятків вільних стрільців, складалося з надзвичайно згуртованих, відважних, винахідливих і по-своєму шляхетних людей. Найчастіше в баладах про Робіна Гуда згадуються його друзі й помічники: Маленький Джон, чернець-бенедиктинець брат Тук, Віллі Гемвел та син лісника Мач. Усього цих балад відомо понад сорок, і вони дійшли до наших днів практично повністю.

Справжню історію Робіна Гуда, найімовірніше, відновити вже не вдасться, але його образ протягом останніх двох сторіч став важливим явищем європейської культури. До нього зверталися видатні письменники та драматурги, творці десятків кінофільмів і серіалів, анімаційних стрічок та коміксів. Саме ім'я Робін Гуд стало прозивним для людей, які повстають проти несправедливості та жорстокого пригноблення.

Кожен із тих, хто намагався збагнути таємницю життя та походження шляхетного сміливця з Шервудського лісу, створював «свого Робіна Гуда», й іноді ці Робіни Гуди так само не схожі один на одного, як персонаж роману Вальтера Скотта «Айвенго» і славетний розбійник – головний герой фільму Рідлі Скотта, якого зіграв Рассел Кроу.

Проте легенда про Короля Лісів жива, багатоліка і, як і раніше, сповнена романтичної чарівливості. І зараз ви тримаєте в руках одну з версій життя Робіна Гуда, що вийшла з-під нестримного майстерного пера справжнього короля історико-пригодницького жанру – великого Александра Дюма.

Історія, про яку йтиметься, починається за тих часів, коли королем Англії був Генріх II Плантагенет на прізвисько Короткий Плащ.

Був березень 1162 року, холодний і вогкий. Пізнього вечора звивистими стежками Шервудського лісу, що в графстві Ноттінгем, їхали двоє геть виснажених довгим шляхом вершників. На землю спадав густий туман, а крижані пориви вітру, в яких ще відчувався подих зими, змушували мандрівців щільніше кутатись у плащі. Один із них, на вигляд старший, що впевненіше тримався в сідлі, раз по раз поглядав на затягнуте похмурими хмарами небо.

– Як гадаєш, Рітсоне, чи не захопить нас дорогою буря? – спитав він, повертаючи обличчя до супутника. – Вітер не вщухає... Ми часом не збилися зі шляху?

– Уже близько, пане. Щонайбільше за годину ми будемо коло дверей лісничкової хати.

– Хотілося б сподіватись... А скажи-но мені: чи цьому лісникові можна довіряти?

– Гілберт Гед – людина сувора, чесна і щира; моя сестра живе за ним, як за кам'яною горою. Він влаштує вас, сер, у всьому, з цілковитою пошаною вислухає легенду, вигадану вашою милістю, і беззастережно повірить у неї, адже брехня й недовіра йому просто невідомі... Ну ось... я ж казав! Бачите попереду відсвіти вогню на деревах? Ми вже майже приїхали...

– Поглянь-но, чи не прокинувся малюк?

– Що йому станеться? – байдуже буркнув Рітсон. – Сопе собі, як ведмежа в барлогу... Але мені досі незрозуміло, нащо вашій милості весь цей клопіт. Для чого берегти життя малій істоті, яка так шкодить вашим інтересам? Скажу

відверто: якщо надумаете назавжди здихатися цього цуценяти, тільки дайте знак. Мій клинок до ваших послуг... Лишень пообіцяйте згадати про мене в заповіті...

– Стули пельку! – Різкий вигук змусив Рітсона замовкнути. – І думати забудь про це. Та припни свого дурного язика – померти має таємниця його народження. Мені й на думку не спадало бажати смерті безневинної дитини. Ліпше я житиму в страху, що коли-небудь уся правда розкриється, ніж зі смертним гріхом на своєму сумлінні... Вихований у родині простого селянина, хлопчик не довідається ні про своє знатне ім'я, ні про статок, що сьогодні він утратив, сам того не знаючи...

– Як собі хочете, сер лицар! – холодно відгукнувся Рітсон. – Проте, щиро кажучи, життя його не варте і половини поневірянь, яких ми зазнали в дорозі...

Лицар мовчки відвернувся, а невдовзі вершники вже спішувалися перед ошатним будиночком, що нагадував гніздо вивірки, сховане в гущавині лісу.

– Гей, Гілберте Геде! – голосно гукнув Рітсон. – Одчиняй, приятелю! Впусти змерзлих подорожніх погрітися біля вогню.

Почулося глухе гарчання собак, із-за дверей, зачинених на засув, чоловічий голос сторожко спитав:

– Хто там так пізно вештається?

– Одчиняй! Це Роланд Рітсон, рідний брат твоєї Маргарет. Невже лишиш нас тут стояти, як жебраків, га, ліснику? – нетерпеливився Рітсон.

Нарешті двері прочинились, і запізнілі гості ввійшли.

Рітсон, відкинувши полу плаща, зразу потайки поклав на лаву великий згорток і ступив крок назустріч ліснику.

Гілберт Гед, привітно кивнувши швагрові, шанобливо вклонився його супутнику:

– Ласкаво просимо, сер лицар. Вибачайте, що тримав вас під дверима так довго. Хижка моя стоїть на відлюдді, а в лісі повно розбійників. Мушу бути обережним. Сідайте ближче до вогню, почувайтесь як удома, обсушіться, а коло ваших коней є кому поклопотатися... Агов, Лінкольне! – гукнув лісник із сіней до помічника. – Постав панських коней під навіс: у стайні затісно. Та кинь їм кілька оберемків соломи та сіна в годівницю...

На голос чоловіка до кімнати вбігла молода жінка. Рітсон одразу кинувся до неї з обіймами, усміхаючись і вигукуючи:

– Маргарет, дорогенька! Дай-но я тебе розцілую! Ти, сестричко, зовсім не змінилася, ба навіть погарнішала: очі сяють, рум'янець на щічках. Відколи цей лісовий бурмило тебе засватав, ти стала справжньою красунею!

– Бо щаслива, – лагідно відказала Маргарет, ніжно глянувши на чоловіка.

– У Меггі така пречудова вдача, що поряд із нею будь-хто почувается щасливим. У нашому маленькому домі досі не було жодної сварки... Та годі про це. – Лісник обернувся до гостей: – Присувайтесь ближче до вогню. Маргарет миттю зготує поїсти, а потім постелить вам... Ну ж бо, жінко, не барися!

Молода жінка жваво метнулася до вогнища, а тим часом Рітсон нахилився над лавою, відгорнув край вовняної ковдри і поглянув на дитину. Личко міцного однорічного хлопчєняти було спокійне – він навіть не поворухнувся, тихенько сопучи вві сні. Старанно поправивши зім'ятого чепчика, Рітсон випростався і неголосно покликав сестру:

– Ходи-но сюди, сестричко! Хоч ми й не бачилися вісім років, я завітав не з порожніми руками – маю для тебе подарунок... Поглянь!

– Матір Божа! – У Маргарет на очах виступили сльози. – Дитя... Суцє янголятко! Невже це твій синочок? Гілберте, мій брат привіз нам малюка!

Лісник наблизився, похмуро поглядаючи на швагра.

– Що ж це ти, друже, занедбав військовоє ремесло та записався в годувальниці? – суворо спитав він. – Звідки в тебе дитина? І що це за дивацтво – блукати

лісовими нетрями з немовлям під плащем? Навіщо ти привіз його сюди – кажи, та як на духу!

– Не гарячкуй даремно, друзяко Гілберте! – Рітсон скривився. – Мені й самому вже набридло нянькувати. Цей хлопчик не має до мене жодного стосунку. Він сирота, а сер лицар, який прибув разом зі мною, – його опікун. Нехай добра Меггі тим часом подбає про хлопчενя, а його світлість розповість нам, звідки це дитя взялося і хто воно.

Молодій жінці не треба було казати вдруге; схопивши сонного малюка, вона понесла його до своєї кімнати. Ніжно поцілувавши хлопчика, щільно загорнула його у свою святкову шаль і повернулася з ним до гостей...

Повечеряли простими сільськими, утім, поживними наїдками, відтак Рітсон ледь чутно шепнув своєму супутникові:

– Досить зволікати, сер, уже час... – І той звернувся до господаря дому:

– Добрий Гілберте, я втішений тим, із якою теплотою ваша дружина поставилася до цієї дитини, тож наважуся зробити вам одну пропозицію. Але спершу дозвольте мені розповісти про цього хлопчика, який залишився сиротою, а я – єдиний його покровитель у цілому світі... Отже, його батько – мій давній бойовий товариш і найближчий друг. Ми разом брали участь у французькому поході, потім на кілька років доля нас розвела, і знову зустрілися з ним уже в Уельсі. Цей доблесний воїн, перш ніж залишити Францію, до безтями покохав милу скромну дівчину, одружився з нею і привіз до Англії. На жаль, цю новину при дворі зустріли холодно. Молоду жінку безіменного походження, без посагу, було визнано нерівнею лицареві, ще й причетному до королівської родини. Я вважаю, що саме байдужість і презирство, якими її зустріли в Англії, вразили ніжну душу дівчини і підточили її здоров'я. Пологи були важкими, а за тиждень молода обраниця шляхетного лицаря померла, лишивши йому крихітного синочка... Але ж не дарма кажуть: як одна біда йде, то й другу за собою веде. Невдовзі хлопчик утратив і батька. Ми билися з моїм другом пліч-о-пліч у Нормандії[1 - Нормандія – історична область на півночі Франції, здобула статус герцогства, за яке неодноразово виникали суперечки між Англією та Францією.], коли його було смертельно поранено. Останнім його благаанням було подбати про нещасного сироту. Він сказав, де перебуває хлопчик, попросив забрати його від годувальниці і прилаштувати в надійний дім... Я присягнувся всіма святими, що виконаю його останнє бажання...

Лицар поглянув на сонну дитину і далі провадив у цілковитій тиші:

– І я неодмінно дотримав би слова, якби досі не перебував на службі в короля, адже обов'язок, який я мушу чинити, не дозволяє мені її залишити. До того ж я не маю ані рідних, ані вірних людей, щоби покластися на них. Я не знав, що робити, коли, на щастя, ваш швагер порадив мені звернутися до вас, Гілберте, – людини шанованої та добропорядної. Рітсон розповів мені, що ви досі не зазнали щастя батьківства, що сестра його – добра і любляча жінка і ви не відмовитеся прихистити під своїм дахом сина хороброго воїна... Зрозуміло, всі витрати на утримання хлопчика я візьму на себе. І якщо Господь подарує йому довге життя і здоров'я, а я на той час ще буду живий, то сподіваюся, що матиму на старість собі підпору. Отоді я розповім йому славетну й сумну історію про його батьків... А доти ви виховуватимете малюка як власного сина... Чи згодні ви на мою пропозицію, Гілберте?

Гість із тривогою подивився на лісника. На суворому обличчі Гілберта Геда промайнула тінь сумніву. Він запитливо подивився на дружину, але Маргарет мовчала, з ніжною усмішкою поглядаючи на дитину. Тоді втрутився Рітсон:

– Сміх цього янголятка, Меггі, сповнить ваше життя радістю і, присягаюся святим Петром, даватиме вам не меншу втіху, ніж брязкіт золотих монет, які щороку відлічуватиме вам щедра рука його милості...

Маргарет тільки лагідно поглянула на чоловіка, чие мовчання лицар витлумачив по-своєму.

– Досі вагаєтеся, мій добрий Гілберте? – спитав він, накупившись. – Вам не до душі така несподівана пропозиція?

– Вона мене цілком влаштовує, сер лицар, – помовчавши, мовив лісник. – Як Меггі? Якщо вона згодна, ми залишимо дитину в себе... Останнє слово – за нею.

– Сер лицар має рацію, – промовила молода жінка, – хіба солдат короля має змогу виходити мале дитя? Я готова стати йому за матір. – Вона звернулася до гостя: – Але якщо коли-небудь, сер, вам спаде на думку забрати в нас хлопчика, скажу щиро, ми повернемо його з важким серцем. Єдине, що нас із чоловіком зможе втішити, – у вас він буде щасливіший, ніж в убогій лісовій хижці.

– Отже, вона згодна, – кивнув Гілберт Гед. – Я ж, зі свого боку, присягаюся берегти цього хлопчика і бути йому справжнім батьком. Як заporуку цих слів, сер лицар, візьміть мою рукавичку.

– Слово за слово. – І гість кинув на стіл одну зі своїх рукавичок. – Тепер залишається узгодити розмір грошового утримання дитини. – Вийнявши з-під поли шкіряний капшук, туго напханий монетами, знатний гість спробував дати його лісникові.

Але той відмовився:

– Сховайте ваше золото, сер. Хліб і любов у нашому домі не продаються!

Товстий капшук із грошима неодноразово переходив із рук лісника до рук дворянина, доки не втрутилася Маргарет. Вона сказала, що гроші, які надходитимуть на потреби дитини, зберігатимуться в надійному місці, і хлопчик отримає їх, щойно досягне повноліття. Так справу і злагодили, на превелику втіху всіх присутніх, відтак розійшлися по своїх кімнатах...

Назавтра лісник прокинувся, тільки стало на світ займатися. Вийшовши у двір, він заздро поглянув на коней своїх гостей, яких саме чистив його слуга.

– Оце так коні, Лінкольне! – зітхнув він. – Навіть не віриться, що допіру два дні торували шлях лісовими нетрями. Таких красенів тримати не з нашою кишенею... До речі, час уже наповнити годівниці й нашим шкапам...

Але лісникова стайня виявилася порожньою.

– Лінкольне! – гукнув лісник. – Ти хіба вже пустив коней на пашу?

– Ні, пане.

– Дива, та й годі, – пробурмотів собі під носа Гілберт. Міркуючи над тим, що ж могло статися з їхніми кінями, він повернувся в дім і насамперед зазирнув до комірчини, де відпочивали подорожні. Там нікого не було.

Тим часом до ідальні ввійшла Маргарет із дитиною на руках, і лісник здивовано повідомив їй, що обидві їхні конячки зникли, як, утім, і нічні гості.

– Здається мені, Меггі, – скрушно хитаючи головою, мовив лісник, – що поїхали вони на наших шкапинах, а нам залишили своїх норманських скакунів... Чого б це?

– Навіть не попрощавшись? – здивувалася Маргарет. – Дивна річ! Може, вони хотіли приховати, куди ідуть? Чи просто дуже квапились? А може, залишили нам своїх скакунів на знак подяки за малюка, а поїхали так рано, боячись, що ми відмовимося?

– Усе одно дивно... Якщо так, то я вельми їм вдячний, але швагром я невдоволений. Міг би хоча б слово мовити на прощання...

– Хіба ти забув, що в Роланда померла наречена, йому, мабуть, нелегко споглядати наше родинне щастя. Утім, мене інше хвилює. Адже ми з тобою не знаємо навіть імені опікуна цієї дитини. Тільки те, що він знатний лицар на королівській службі. Брат мій – теж воїн і так само ще довго поневірятиметься чужими краями.

– Агов, Меггі, не буди лихо, поки тихо, – раптом широко всміхнувся лісник. – Подивися-но, який хлопчик гарний! Він справді чудовий. Дай мені його поцілувати!

– Як же ми назвемо нашого сина, Гілберте? – Посміхаючись, жінка передала дитину чоловікові.

– Вибери йому ім'я, Маргарет.

– Ні, краще ти... Він хлопчик, ти й мусиш його назвати.

– Нехай буде Робін – на згадку про мого улюбленого брата, який так рано загинув. Я часто згадую нещасного Робіна.

– Робін Гед! Хай буде так! – молода жінка ніжно поглянула на сина своїми фіалковими очима і міцніше пригорнулася до чоловікового плеча.

З часом «Гед» якимсь дивним робом перетворилося на «Гуд». І під цим ім'ям – Робін Гуд – значно пізніше наш маленький незнайомець уславився в цих лісових краях.

2

Відтоді минуло п'ятнадцять років. У хатині доброго лісника впродовж цього часу панував щасливий спокій, а хлопчик-сирота за всі роки не мав жодного приводу засумніватися в тому, що він улюблений син своїх любих батьків – Маргарет і Гілберта.

Одного чудового червневого ранку дорогою Шервудського лісу, що вела до чепурного сільця Менсфілд-Вудгауз, їхав верхи на міцному поні чоловік середнього віку, виглядом і одягом схожий на йомена. Вранішнє сонце осяювало лісову гущавину миротворним промінням, легенький вітрець доносив терпкий аромат молодого дубового листя і польових квітів, яскраво зеленіли мохи й росяні трави; виспівуючи оду новому дню, в гілках пурхало лісове птаство; і лише подекуди в низинах ще клубочився нічний туман.

Розкошуючи в лагідній прохолоді лісу, мандрівник затягнув сильним, грубуватим голосом стару саксонську пісню. Аж раптом повз самісіньке його вухо просвистіла дзвінка стріла і вп'ялася в гілку могутнього дуба.

Радше здивований, аніж переляканий, чоловік спішився, причаївся за стовбуром дерева і хутенько напнув тятиву свого тисового лука, налаштувавшись оборонятися. Проте навкруги панувала тиша – це змусило подорожнього замислитися. Здавалося, ніхто й не намагався його атакувати. Може, стрілу випустив якийсь невдатний мисливець? Чи розбійник-волоцюга, що став на здобичню путь, схибивши, зачаївся в гущавині? Але якщо то мисливець, чутно було би гавкіт мисливських собак; а розбійникам здалеку видно: взяти в подорожнього нічого, крім хіба що поні. Сам він ніколи не шкодував кусня хліба чи кухля елю жодному з тих лісових блукачів, які іноді стукали в його двері пізно вночі. Може, він когось випадково образив і в кущах ховається месник? Але ж чоловік не міг згадати бодай когось в окрузі, кого міг би назвати своїм ворогом.

«Ну що ж, – подумав Гілберт Гед (а це був саме він), – якщо на мої запитання немає відповідей, спробуємо діяти інакше...»

Він схопив свого лука і націлився в густі хащі, де міг би ховатися ймовірний супротивник. Якщо не вдасться влучити, то хоча б налякає чи змусить його викрити себе.

Перший його постріл не мав наслідків. Знову забриніла туга тятива, і тут сталося щось неймовірне. Другу Гілбертову стрілу було зупинено на льоту стрілою, яку невидимий супротивник випустив зі свого лука: вона під прямим кутом улучила в Гілбертову, й обидві стріли впали на землю. Невідомий лучник так майстерно володів зброєю, що Гілберт геть забув про небезпеку і вискочив із укриття, захоплено вигукуючи:

– Оце так постріл! Ніколи не бачив нічого подібного! – Він став озиратися на всі боки, намагаючись відшукати таємничого стрільця.

Пролунав дзвінкий молодечий сміх, і на дорогу виступив ставний і міцний юнак.

– А що, татусю, здається, моя стріла трохи полоскотала вам вухо? – весело спитав він.

– Боже правий! То це ти, Робіне?.. Капосний хлопчисько! Йди-но сюди. І як це ти насмілився здійняти зброю на рідного батька? Присягаюся святим Дунстаном[2 - Святий Дунстан (928—988) – архієпископ Кентерберійський, ігумен відомого монастиря Гластонбері, духовний натхненник церковної реформи, спрямованої на зміцнення чернецтва. Авторитет святого Дунстана був надзвичайно високий у народі (тут і далі – примітки ред.)], я вже був вирішив, що це розбійники зібралися мене порішити... Дай обійму тебе, бешкетнику мій! – басовито сміявся лісник, утішено вдивляючись в обличчя юнака.

Зухвалий стрілець мав незвичайну зовнішність. Його ясне, мов вирізьблене зі слонової кістки, чоло облямовували хвилясті пасма густого чорного волосся, довгі вії затіняли ледь примружені очі, що яскраво спалахували темно-синіми іскрами, відкрите вилицювате обличчя з ніжним рум'янцем було сповнене енергії. Водночас у цих тонких рисах не було нічого жіночного – у свої п'ятнадцять Робін мав вигляд уже майже дорослого, мужнього чоловіка. Обличчя його було ледь засмагле, але там, де одяг відкривав шию і зап'ястки, видніла

шкіра – біла і гладенька, немов атлас. Юний лучник був у капелюсі з чаплиним пером, куртці із зеленого сукна з широким пасом, коротких штанях з оленьчої замші; на ногах мав саксонські чоботи, перехоплені міцними ременями біля щиколоток; при боці на перев'язі з масивними сталевими пряжками погойдувалися набитий стрілами сагайдак і невеликий ріжок, за пасом стримів мисливський ніж; у руці хлопець стискав лук.

– А ти не подумав, що міг поцілити мені в голову? – з удаваною суворістю спитав Гед. – Ну і жартики у вас, сер Робін!

– Пробачте, татусю! Я зовсім не хотів вас засмутити.

– Вірю. Але, хлопчику мій, будь-яка дрібниця в твоїх забавах може призвести до біди. Вибачаю тобі, звісно, та все ж... небезпечні твої розваги з луком і стрілами мені не до вподоби.

– Благаю, забудьте мою легковажність! – видно було, що юнак щиро розкаюється. – Це все мое марнославство.

– Марнославство?

– Авжеж! – палко вигукнув Робін. – Хіба вчора після вечері не ви сказали мені, що я ще не такий управний стрілець, щоби злякати лань, зачепивши шерстинку на її вусі, але саму тварину не подряпати? Тож я й вирішив... спростувати ваші слова.

– Дієвий спосіб, що й казати! – гмикнув Гед. – І це я чую від свого учня! Гаразд, забудьмо все, але обіцяй мені, сер Робін, не перетворювати серйозну справу на забаву. Майстерність ти свою довів, і, думаю, кращого стрільця немає в усьому графстві, а може, і в усій Англії.

– Та хай мені відсохне права рука і жодна стріла не влучить у ціль, коли я забуду, що ви зробили для мене, тату!

– Робіне, не варто тобі й далі називати мене батьком: ти ж знаєш, що ми пов'язані з тобою лише довірою та вірною дружбою... Не заперечуй. Я вірю: ти щиро любиш мене й Меггі... Пройдімося трохи разом, я хочу з тобою дещо обговорити... – Гілберт Гед рушив дорогою, ведучи за повід конячку, яка

примчала на посвист господаря. – Маю недобре передчуття, що невдовзі нас із твоєю названою матір'ю чекають скрутні часи.

– Про що це ви, тату?

– Ти вже дорослий, і, дякувати Богові, сили й хоробрості тобі не бракує. Ми з Меггі з року на рік старіємо і розлучилися б із цим світом без жалю, якби нам хоч трохи відкрилася таємниця твого народження.

– А той лицар... він ніколи більше не об'являвся?

– Ні, – спохмурнів Гед, – і звістку від нього я отримав усього одного разу.

– Можливо, він загинув у бою?

– Хтозна... За рік по тому, як тебе залишили нам, невідомий посланець вручив мені шкіряний мішечок зі сріблом і пергамент, але відбитка герба на восковій печатці не було. Я відніс пергамент священикові. Той прочитав його мені, і я запам'ятав усе дослівно. А написано було там таке: «Добрий Гілберте, рік тому я доручив тобі опікуватися дітям і взяв на себе зобов'язання утримувати його; тобі передадуть належну суму. Тепер я від'їжджаю з Англії – невідомо, чи надовго. Тож я поклопотався, щоби ти й надалі щороку отримував обіцяні гроші. Щойно настане час чергового платежу, навідайся до канцелярії шерифа[3 - Шериф – у середньовічній Англії одна з основних локальних адміністративних посад, що їх призначав король. Найвідомішим шерифом епохи Плантагенетів був легендарний шериф Ноттінгема, особистий ворог Робіна Гуда.] Ноттінгемського. Там дістанеш гідну винагороду за свої зусилля і милосердя. Виховай хлопчика як свого сина. Я приїду по нього, коли повернуся». Ані підпису, ані дати під пергаментом не було, звідки з'явився посланець – ніхто не знає. Він зник так само мовчки, як і прибув. Отже, крім того, що повідав нам про твое шляхетне походження твій опікун, мені нічого не відомо. Коли не брати до уваги його слова, інших підтверджень цьому немає... Більше міг би розповісти мій швагер Роланд Рітсон, але й він мов крізь землю провалився...

– Я не розумію, тату, що вас так бентежить, – стенив плечима юнак. – Мене цілком влаштовує моє життя, жодних змін я не прагну, навпаки – волюю, щоб, як і раніше, все йшло своїм звичаєм, а моє завтра не надто відрізнялося від сьогодні чи вчора.

– Так, синку... Шериф щорік вручає мені гінеї, що надходять невідь звідки, а Маргарет складає їх у панчохи для тебе, та й здоров'я в нас поки що нівроку... – далі вголос міркував лісник. – От тільки не маємо жодної впевненості, що раніше чи пізніше ти матимеш належні тобі за правом народження пошану і багатство. Якщо твій покровитель не з'явиться, поки ми живі, мої останні години будуть огорнуті смутком...

– Боже вас борони, тату! Ви з мамою ще довго проживете!

– Хтозна, Робіне, – зітхнув Гед. – Але запам'ятай: коли нас із тобою розлучить нагла смерть, ти наш єдиний спадкоємець. Хатина, в якій ти виріс, і земля навколо неї – твої. З грошима, що ми зібрали за ці п'ятнадцять років, ти зможеш жити в достатку.

Юнак швидко відвернувся, ховаючи від батька непрохані сльози, а потім бадьоро підвів голову і весело вигукнув:

– Не треба говорити про розлуку, тату! Думки про такі речі роблять нас слабкими. А я вже дорослий чоловік. Коли-небудь про все дізнаємось, а якщо й ні – то це не завадить мені втішатися життям. Нехай я не знаю свого справжнього імені, зате я знаю, ким хочу стати: найкращим стрільцем у всьому нашому лісі!

– Та ти й так найкращий, Робіне. – Гілберт Гед зупинився. – Прощавай, синку, на мене чекають справи – бо дістанеться від Меггі на горіхи... Іди собі, вправляйся у влучності, та й про рідну домівку не забувай...

Гед сів верхи на поні і невдовзі, не озираючись, зник у лісовій гущавині. Вираз безтурботності відразу зник із обличчя юнака, і він повільно побрів під захист зелених лісових шат, де змалечку добре знав кожную стежечку й кожен горбочок.

Якийсь час Робін розважався, збиваючи стрілами тонкі гіллячки з вершин найвищих буків. Коли це йому набридло, він розпростерся в затінку на галявині і почав згадувати розмову з названим батьком. Усі його думки досі не виходили за межі лісної хати, а найбільшим щастям для нього було би вільне полювання в Шервудському лісі, повному дичини.

Несподівано хлопець почув шурхіт листя і тріск гілок; підвівши голову, він помітив легконогу лань, що промайнула між кущами. Першим його пориванням було погнатися за нею, проте інстинкт мисливця змусив насамперед роззирнутись. І це було дуже вчасно: він помітив чоловіка, який причаївся за пагорбом і пильнував стежку, що вела до Менсфілд-Вудгауза. Юнака він не бачив. З огляду на одяг, невідомий не був схожий на мисливця, тож поки Робін не міг зрозуміти, що той робить у хащах. Хлопець нечутно схопився на ноги і сховався за моховитим стовбуром старого бука.

Невдовзі до його чуткого вуха долинув свист випущеної стріли, перелякане хрипіння коней і стривожені голоси на стежці. Водночас із засідки, де ховався чоловік, почувлися глухі прокльони й одразу стихли. Юнак підкрався ближче до стежки і нарешті зрозумів, що сталося: стрілець послав стрілу туди, де хвилину тому спішилося двоє верхівців: дворянин і молода пані. Пані перелякано озиралась, а її супутник нерішуче розвертав свого коня, не знаючи, їхати їм далі чи захищатися. Раптом дівчина пронизливо скрикнула: у високу луку її сідла встромила ще одна стріла, пущена підступною рукою. У Робіна не залишилося сумнівів, що в засідці причаївся справжній убивця.

Охоплений раптовим гнівом, юнак розвернувся в його бік і миттєво напнув тятиву. Його стріла прошила ліву руку негідника саме тоді, коли той був готовий продовжити своє криваве полювання. Наступним влучним пострілом юнак збив із нього капелюха.

Скаженіючи від болю, чоловік нестямним поглядом пораненого звіра намагався відшукати в заростях того, хто наважився йому завадити, але марно. Нарешті він вийшов із засідки, сиплячи прокльонами, і, притримуючи обвислу прострелену руку, пірнув у гущавину. Робін весело зареготав йому вслід і не пошкодував іще однієї стріли, пустивши її нижче спини вбивці – так, щоби той надовго забув, що таке сидіти.

Щойно небезпека минула, юний лучник виступив зі свого укриття на стежку. Збираючись привітати верхівців, він прихилився до дерева і вже відкрив був рота, аж раптом дівчина злякано здригнулась, а її супутник кинувся до юнака, занісши меч над головою.

– Агов, сер лицар, – позадкував Робін, – не гарячкуйте! Стріли, пущені у вас, були не з мого сагайдака! Я лише щойно врятував вам життя!

– Хто ж тоді бажав нашої смерті? – спохмурнів вершник. – Говори негайно! Може, ти з ними заодно?

– Нова халепа на мою голову... – глузливо мовив Робін. – Не раджу, сер, мені погрожувати – моя стріла проб'є вашу печінку перш, ніж ви наблизитеся ще на крок... Я не знайомий із цим негідником – лише випадково помітив, як він зачаївся в куцах і не спускав очей із дороги. Чи має сер лицар ворогів? Хоча мені здалося, що вбивця обрав за мішень вашу шляхетну супутницю. Цього вже я стерпіти не міг!

Лицар досі недовірко поглядав на юнака, не поспішаючи ховати меча.

– Негідник утік як ошпарений, – вів далі Робін, – гадаю, він іще довго зализуватиме рани. Я влучно стріляю... Погляньте на мене, сер: хіба я схожий на розбійника?

– Даруй, юний стрільцю, – зніжковів лицар, вкладаючи в піхви свого меча. – І дозволь потиснути твою мужню руку. Назви своє ім'я і, якщо твоя ласка, відведи нас туди, де ми зможемо перепочити... Але спершу візьми цей гаманець, а відтак і Господь тобі віддячить.

– Ходіть зі мною, сер, а золото ваше залиште собі. Ім'я мое – Робін Гуд, я живу з батьком і матір'ю за дві милі звідси на узліссі. У нашому домі вам будуть вельми раді.

Молода пані наблизилася до них, і юнак побачив, як із-під шовкового каптура на нього блиснули величезні чорні очі. Захоплений величною поставою наїзниці, Робін церемонно вклонився.

– Чи можемо ми вірити словам цього хлопчини? – згорда звернулася дівчина до свого супутника.

Прикусивши губу, Робін ображено вигукнув:

– А хіба на світі вже геть не лишилося порядних людей?

Вершники презирнулися з усмішкою – тепер вони не сумнівалися в щирості юнака.

3

Спершу вони рухалися мовчки: лицар та його супутниця ще були схвильовані пригодою, а юний лучник переживав досі невідомі йому почуття: вперше жіноча врода змусила його серце радісно стрепенутися. Проте він не подавав знаку – розмашисто йшов собі попереду вершників із суворим виразом обличчя. За багатьма ознаками він уже здогадався, що вершники ці, хоча й скромно вбрані і подорожують без почту, безумовно, є представниками знаті. Але тут, у гущавині Шервудського лісу, він почувався ім рівнею, а в хвилину небезпеки зміг показати себе з найкращого боку. Його охопило єдине палке бажання – щоби незнайомка звернула на нього увагу, адже він був не простий йомен, а найкращий стрілець у всьому графстві. Невдовзі Робінові все ж удалося опанувати себе, і, коли до нього повернулося самовладання, він подумав: «Терпіння, невдовзі я побачу її обличчя без каптура!»

Нарешті він спинився і звернувся до своїх супутників:

– Далі, панове, ідьте прямо, і незабаром на галявині ви побачите будинок мого батька. Я ж мушу вирушати на полювання, щоби добути дичину на вечерю...

– Гарний хлопчина, чи не так, Меріон? – зітхнув лицар, проводжаючи поглядом струнку фігуру стрільця. – Виросте найшляхетнішим лісником в Англії... Якою міцною і здоровою робить людину життя на природі, у кам'яних темницях міст усе не так...

– Мені здається, сер Аллан Клер, – усміхнулася молода пані, – ви зітхаєте зовсім не через те. Простори Шервудського лісу викликали у вашій пам'яті образ його володарки, спадкоємиці барона Фіц-Олвіна.

– Ваша правда, люба сестро. Мушу зізнатися, що коли б я мав вибір, то волів би жити в хижі якогось йомена і бути чоловіком Крістабель, аніж сидіти на троні.

– Мій брат невиправний, – зітхнула Меріон. – Ви певні, що Крістabelle погодиться змінити життя принцеси на жалюгідне існування, про яке ви марите? Утім, облиште марні сподівання: я дуже сумніваюся, що барон коли-небудь погодиться віддати за вас свою доньку.

Лицар спохмурнів.

– Якщо вона кохає мене по-справжньому, їй буде всюди зі мною добре... Ви вважаєте, що її батько мені відмовить? Але ж досить одного мого слова, щоби гордівливий Фіц-Олвін пристав на мою пропозицію, – він же не хоче стати вигнанцем і втратити свій Ноттінгемський...

– Тихше! Ось, здається, і хатина юного лісника, – промовила дівчина, зупиняючи брата. – Його мати зустрічає нас на порозі... Вочевидь, дуже порядна жінка.

– Син їй до пари, – кивнув сер Аллан. – Як це він примудрився нас випередити?

– Таж він далеко вже не хлопчик... – прошепотіла Меріон, відкидаючи каптур, що приховував її обличчя.

Робін стояв біля матері, не зводячи з дівчини захоплених очей. Хвилювання його було таким щирим, що він мимоволі вигукнув:

– Я був певен, що такі чудові очі можуть сяяти тільки на найпрекраснішому личку на світі!

Маргарет, здивована зухвалістю сина, тут-таки прицитькнула на нього.

Сер Аллан Клер усміхнувся; а його сестра, ніскілечки не гніваючись на юнака, лише ледь зашарілася, спостерігаючи, як ніжно Робін обіймає збентежену матір.

Нежданих гостей провели в дім.

А невдовзі повернувся й Гілберт Гед: дорогою він підібрав пораненого мовчазного незнайомця, який весь час ховав своє обличчя за плащем. Лісник із великою обережністю зняв чоловіка з сідла і вніс його на руках до вітальні, а потім покликав Маргарет, що поралася в кімнатах:

– Жінко, цей бідолаха потребує нашої допомоги. Якийсь лихий збитошник пожартував із нього, пришпилити йому стрілою кисть руки до лука. Він утратив багато крові... Як маєшся, приятелю? – спитав лісник пораненого. – Та підведи ж ти голову і не бійся. Потерпи трохи, хай йому біс! Ще ніхто не помирав од того, що йому продірявили руку...

Чоловік іще більше згорбився, вбираючи голову в плечі. Обличчя свого він так і не відкрив: здавалося, незнайомиць не хотів, щоби гостинні господарі запам'ятали його.

Маргарет заходилася оглядати рану. Робін, що саме ввійшов до кімнати, хотів був їй допомогти, але, поглянувши на пораненого, кивнув Гілбертові Геду і відкликав його вбік.

– Тату, – прошепотів юнак, – не кажіть нашим гостям, що цей чоловік тут, у нас... І будьте обережні...

– Навіщо з дрібниці робити таємницю? – невдоволено пробурчав Гілберт. – І чому ти попереджаєш мене про обережність? Кажи негайно: що спільного між цим чоловіком і...

Його слова перервав крик пораненого: Маргарет, зламавши скривавлений держак стріли, висмикнула його з рани і відкинула в куток. Потім наклала тугу пов'язку і вивела пораненого з вітальні.

– Овва! Он воно що, сер розбійник, виходить, це твої витівки! – Гілберт обурено підступив до сина. – Я ж уранці заборонив тобі вправлятися у влучності на людях... Добре ж ти послухався!

– Я? Ніколи і в думці не мав нічого подібного!

– А хіба не ти поранив бідолаху? Не відпирайся: наконечник стріли видає тебе з головою – на ньому наше клеймо...

– Так, це я стріляв у нього, батьку, – сухо відповів Робін. – Та не відчуваю ні сорому, ні каяття, адже цей чоловік – негідник.

Обличчя лісника спохмурніло.

– Соромно і ганебно, сину: через легковажні хвастощі поранити людину, яка не заподіяла тобі зла, та ще й назвати її негідником!

– Нехай соромиться той, хто чатував на беззахисних подорожніх у засідці біля стежки і кого ви так великодушно підібрали в лісі... – І Робін розповів батькові про все, що сталося.

– Він тебе бачив? – із тривогою спитав лісник.

– Ні.

– Вибач, синку, я був несправедливий до тебе. Якщо все саме так, як ти кажеш, то, здається мені, в лісі ховається хтось іще. Цей чоловік був не сам... Через те він так старанно відвертає обличчя. Здається, я вже колись бачив цього лиходія, проте ніяк не можу пригадати. Ось що, Робіне...

Їхню розмову перервала поява гостей, які саме зійшли з горішніх кімнат. Господар щиро привітав обох – лицаря і молоду пані.

Цього вечора в лісниковій хаті панувало незвичайне пошвавлення. До вечері всі були заклопотані своїми справами, і лише Робін тинявся без діла, поглядаючи на прекрасну даму і потайки зітхаючи. Осяйна врода молоді жінки розбурхала в серці юнака справжній вир почуттів. Йому вже траплялося залицятися до дівчат, але то все були місцеві сільські красуні. Вони зовсім не справляли на хлопця такого неймовірного враження, як вродливиця Меріон, і вже на завтра, захопившись полюванням, він одразу забував про них. Зараз же Робінові здавалося, що він радше помре, ніж наважиться мовити бодай слово до шляхетної вершниці, якій урятував життя.

Поки юнак нишком захоплювався гостею, сер Аллан Клер на всі боки нахвалював його відвагу та влучність. Лісник тим часом розповів гостеві, що хлопчик – його названий син. Так він робив останніми роками, розмовляючи зі шляхетними панями, сподіваючись, що хтось-таки допоможе йому розкрити таємницю походження приймака.

– Опікун, який залишив нам цю дитину на виховання, можливо, прибув із міста на річці Трент, – закінчив свою розповідь Гілберт Гед, – бо саме тамтешній шериф виплачує нам щорічне утримання...

– Ми самі родом із Гантінгдонширу і всього кілька днів як виїхали звідти, – здивувався лицар, – але нічого подібного я ніколи не чув. Ні про одруження будь-кого з лицарів із молодю француженкою-простолоюдинкою, ні про загибель самого лицаря в Нормандії за тих часів... Така надзвичайна історія була би відома всім. Дозвольте мені, добрий Гілберте, висловити сумніви щодо правдивості розказаного вам п'ятнадцять років тому. Забагато дивних обставин. Навіщо, наприклад, було відвозити дитину в таку глушину?.. У будь-якому разі після повернення до Гантінгдону я матиму собі за честь спробувати розшукати сліди рідні Робіна – адже ми з сестрою відтепер саме йому завдячуємо своїм життям. Крім того, я хотів би взяти вашого названого сина завтра за провідника у Шервудському лісі. Боюся, без його допомоги я можу збитися з дороги. Сестра ж, коли ваша ласка, залишиться у вас до мого повернення.

Гілбертові Геду не хотілося відпускати сина, але з думки йому не йшов поранений негідник, тож він згодився. Зрештою було вирішено, що сер Аллан і Робін вирушать у дорогу, ледь розвидниться...

Щойно стемніло, двері лісничого житла позапирали на ковані засуви. Усі зібралися за столом. Розмова за вечерею точилася жвава, лісник устиг повідати чимало цікавих історій зі свого життя-буття, коли раптом його розповідь, присмачену простодушним гумором, перервав уривистий свист, що пролунав у темряві за вікном. Тривожно завив один зі сторожових псів, потому все стихло.

– Не здивуюсь, якщо неподалік швендяє той, хто спокійно запускає лапу в чужу кишеню, – сторожко зауважив лісник. – Волоцюги неодноразово намагались увірватися в наш дім, попри те що ми з дружиною небагаті й часом у зимові холоди ділилися з ними чим могли...

– Розбійники не знають, що існує вдячність! – мовив сер Аллан.

Меріон мимоволі здригнулась, і Робін це відразу помітив. Її страх не сховався і від Гілберта Геда. Він з усмішкою промовив:

– Не хвилюйтеся, шляхетна пані. Не було ще випадку, щоби наші луки не захистили жінок...

Його перервав оглушливий стукіт у двері.

Собаки, що мирно дрімали біля вогню, схопилися з несамопитим гавкотом; лісник, лицар і Робін поквапилися до входу, а Меріон пригорнулася до Маргарет.

– Ану, тихіше там! – гримнув господар. – Хто це о такій порі безцеремонно грюкає в мої двері?

У відповідь почулися сильніші удари. Гілберт спитав іще раз, але через надсадний гавкіт собак не розчув відповіді. Нарешті з-за дверей долинув гучний голос:

– Відчиняй, ліснику, заради Бога!

– Хто ви є?

– Двое ченців з ордену святого Бенедикта.

– Звідки і куди прямуєте?

– Ідемо з нашого абатства[4 - Абатство – католицький монастир, що належав якомусь чернецькому ордену. Абатства підпорядковувалися лише єпископові, а іноді безпосередньо Папі Римському. Великі й багаті монастирі нерідко володіли значними маєтностями, справляли великий вплив у суспільстві, відіграючи велику роль в економіці та політиці.] в Лінтоні у Менсфілд-Вудгауз. Ми заблукали і помираємо з голоду... Та вгамуй нарешті своїх скажених псів!..

Лісник одігнав собак, проте досі зволікав, не відмикаючи.

– Ченцю, – нарешті мовив він, – щось твій голос не скидається на голос покірного слуги Господнього, який зрікся всіх мирських справ. Як мені переконатися, що ти не брешеш?

– Дідько тебе забирай! – нетерплячий голос за дверима трохи присмирів: – Одчини, дурню, та поглянь на нас!

Гілберт недовірливо прискалив око.

– Відчини нам заради Бога, благаю тебе, чоловіче добрий, все, що каже мій брат, – суцця правда, присягаюся мощами нашого святого покровителя. Я вже застарий, щоби брати гріх на душу... – почувся інший голос.

– Гарзд! – голосно гукнув Гілберт.– Нас тут четверо зі зброєю, ми дамо собі раду. Я відімкну, а мій слуга тим часом візьме собак на швору[5 - Швора – ремінь, пасок для собак, на якому зазвичай водять хортів по двоє.]. Якщо ви нас дурите – він миттєво спустить їх на вас.

4

Щойно двері прочинилися, хтось знадвору штовхнув їх з усієї сили, і поріг переступив дебелий чернець-здоровань у чорній рясі, підперезаний конопляним очкурком[6 - Очкур – пас або шнур, яким стягують штани, щоби вони не спадали.]. Він спирався на вузлувату деренову патерицю, радше ломаку; на пасі висіла точена дерев'яна вервиця[7 - Вервиця – чотки – шнурок із нанизаними намистинами (кісточками) чи вузликами для відліку молитов або поклонів під час молитви в католиків та буддистів.] з кісточками, майже як слива завбільшки. Через плече здорованя боязко позирав старий, убраний так само.

– Ліснику, бачу, ти припас доброго харчу до вечері! – втішно гукнув чернець-здоровань, безцеремонно присуваючись до вогнища. – Дозволь, я почну трапезувати, не чекаючи на твоє люб'язне запрошення, бо чую, що мій зголоднілий живіт уже присох до хребта, а проти вчорашнього я, здається, схуд на добру половину.

– І ви даруйте мені, Божі подорожани, що не поспішав одчиняти вам, – відповів Гілберт, жестами запрошуючи всіх присутніх повернутися до столу. – Знаєте, обережність...

Перш ніж узятися до їжі, старий чернець – звали його брат Елдред, – хрестячись однією рукою, пробелькотів коротку молитву. Тим часом його товариш, не гаючи часу, вп'явся зубами вже в другий шматок смаженої оленини і водночас пожадливо ковтнув із кухля ель.

– Обережність нині на часі, – промимрив він, відсапуючись і поглядаючи на лісника. – Нелюдами-волоцюгами в окрузі аж кишить, їх тут – як тих бліх на сіннику. Щонайбільше півгодини тому двоє таких мерзотників напали на нас. Присягаюся вороном святого Бенедикта! Я ледь не віддзвонив обідню патерицею ім по ребрах, коли враз почувся пронизливий розбійницький свист... Зайшлися гавкотом собаки, лиходії відступились, а ми, дякувати Богові, знайшли ваш хлібосольний дім.

Промовивши це, чернець знову наповнив кухоль по самі вінця і з маху його видудлив.

– Гарний у тебе собачка, хазяїне! – здоровань нахилився: хотів погладити вовкодава, але той, не відповідаючи на чернечу ласку, відвернувся, глухо загарчав і одним стрибком знову опинився біля дверей.

– Робіне, подай-но мені палицю та й свою прихопи, – стиха мовив лісник.

– У мене рука чавунна, а патериця деренова, – посміхнувся чернець-здоровань. – Раптом поткнуться якісь лихі гості – усе це до ваших послуг.

– Терпіння, чада мої, – закликав усіх брат Елдред, – прошу вас: першими не вбивайте...

Його слова потонули в зойках нажаханої Маргарет. Їй здалося, ніби на сходах стоїть той самий поранений, якого вона допіру бачила прикутим до ліжка. Усі разом подивилися на сходи, проте там уже нікого не було.

– Ну-бо, любя Меггі, тобі примарилося... – Гілберт намагався заспокоїти дружину.

– Ні, я бачила: він був там... – наполягала Маргарет, здригаючись усім тілом. – Схожий на привид...

Тим часом Гед виразно зиркнув на сина; Робін вислизнув із-за столу і, непомітно скрадаючись, зійшов на другий поверх. Він побачив прочинені двері кімнати і тієї ж миті зрозумів, що пораненого в ліжку немає. Наполовину висунувшись із відчиненого вікна, чоловік стиха перемовлявся з кимось надворі. Робін нечутно підповз навкарачки майже до ніг розбійника і прислухався до балачки.

– Леді й лицар тут, – говорив поранений, – я їх щойно бачив. Я б іще сьогодні з ними поквитався, та їх ніби береже сам диявол: невідомо звідки вилетіла стріла, скалічила мені руку, і вони вислизнули...

– Прокляття!

– ...Випадок привів їх у дім лісника – того самого, що підібрав мене, коли я стікав кров'ю.

– Тепер вони від нас не втечуть.

– Скільки вас там, хлопці?

– Семеро. Нам головне – ввійти, але засуви в них міцні, та ще й ціла згряя собак на додачу...

– Нащо нам двері? Хай собі залишаються зачинені, інакше красуня і її братик можуть знову вшитися під колотнечу. Залазьте у вікно, там, унизу, я бачив драбину...

– Ага, он воно що в тебе на думці, лиходію?! – вигукнув Робін.

Випроставшись, він схопив чоловіка за ноги й одним ривком перекинув худореброго розбійника через підвіконня. Лють і очевидна небезпека, що загрожувала їхньому дому, багатократно збільшила сили юнака. За мить Робін притьмом поглянув униз: поранений розбійник нерухомо лежав у дерев'яній діжці з дощовою водою, ознак життя не подавав, а незнайомиць, із яким він розмовляв, щезнув.

Спустившись у вітальню, Робін розповів про свою пригоду. Спершу всі сміялися, проте лісник припустив, що лиходії, коли оговтаються, не облишать спроб

увірватися в дім. Тож варто підготуватися до нападу, а якщо доведеться, то й до облоги.

Брат Елдред стиха проказував молитву, а здоровань, нарешті добряче напхавши черево, хвацько розправив могутні плечі і громовим голосом прогорлав бойовий клич. Гілберт зупинив його: зовні почувся глухий стогін і уривчастий висвист. Вочевидь, поранений прийшов до тям і кликав спільників на допомогу. Потім усе стихло, і серед цієї тиші раптом пролунав грукіт руків'ям меча у двері, а голос, перекриваючи шалений собачий гавкіт, прокричав:

– Ім'ям барона Фіц-Олвіна, нашого шляхетного і могутнього повелителя, наказую тобі, ліснику, відімкнути двері й негайно видати нам лицаря і молоду пані, що ховаються в твоєму будинку!

Гілберт Гед запитливо поглянув на лицаря.

– На моїй совісті немає злочину, – переконливо мовив сер Аллан.

– Я вірю вам, – кивнув лісник. – Ви досі наші гості, і мій обов'язок надати вам допомогу і захист.

– Відмикай же, клятий бунтівнику!

– Не дочекаєтеся! – гукнув Гілберт.

– Ну, це ми зараз побачимо...

Знову пролунав оглушливий удар, за ним іще один, але двері витримали.

Зрозумівши, що штурму не уникнути, лісник спокійно наказав дружині:

– Меггі, разом із пані йдіть нагору, позачиняйте всі вікна і чекайте, поки ми не дамо ради розбійникам... А ти, Робіне, – він обернувся до сина, – поклич Лінкольна, а сам стань на сходовому майданчику – на випадок, якщо вони все-таки ввірвуться...

Лінкольн, літній, проте міцний слуга, вже поспішав до господаря з важкою колякою в руках, тихим посвистом підзиваючи собак.

– Двері відімкне брат чернець, приголубивши своєю ломакою першого ж негідника, а ти, Лінкольне, хутчіше повідсувай до стін стіл і лави, погаси світильники та ставай пліч-о-пліч з оцим силачем у рясі... Я триматиму наготові лук і стріли. Брате Елдредо, досить молитов, сховайтеся за піччю...

– Батьку! – Робін стрілою збіг сходами. – Я бачив у вікно: ці негідники наклали перед дверима купу хмизу – вочевидь, збираються підпалити. Їх семеро, не рахуючи пораненого.

– Синку, повертайся нагору, – незворушно звелів Гілберт. – А тепер, в ім'я святого Бенедикта, відчиняйте, святий отче!

Відступивши вбік, чернець-здоровань одсунув засуви – і тут-таки, перестрибнувши купу хмизу біля дверей, у хатину ввірвався перший розбійник. Та не встиг він ступити й кроку, як у горло йому вчепився вовкодав Ланс, а ломаччя в руках слуги і ченця обсипало його потилицю градом ударів. Ватажок бандитів повалився на підлогу. Така ж доля спіткала і двох наступних волоцюг.

Проте четверо вцілілих зуміли-таки прорватися в дім. У вітальні зав'язалася запекла штурхобочна бійка. Лісник, помітивши, що непрохані гості чомусь досі не пориваються скористатися своїми мечами та короткими списами, і сам вирішив не доводити справу до кровопролиття. Він дозволив ломакам ченця та Лінкольна добряче походити по ребрах і хребтах прибічників барона Фіц-Олвіна.

Робінові дуже кортіло й собі встряти в бійку. Не послухавшись батька, він побіг униз, розмахуючи своїм луком. У той же час один із розбійників, дужий, як Геркулес, заступив юнакові шлях і змахнув списом, цілячись просто йому в груди. Лінкольн, пильно слідкуючи за всім, що діялося навколо, одним помахом своєї коляки вклав убивцю на підлогу.

– Де трое, там і четверо! – зі сміхом вигукнув старий слуга.

Залишалися ще трое розбійників, та й ті вже ледве трималися на ногах – так щедро чернець-здоровань гостив їх ударами своєї деревеної патериці.

Поки Лінкольн надійно зв'язував руки й ноги лиходіям, з'ясувалося, що один із них уже встиг віддати Богові душу. Тим часом лісник намагався втихомирити вовкодава, що досі висів на карку ватажка зграї. Розбійник хрипів і судомно борсався, спливаючи кров'ю і силкуючись дістати мечем черево пса, але той тільки міцніше стискав ікла.

У запалі сутички ніхто, крім Робіна, не помітив, як у дім, хитаючись і розмахуючи мечем, увійшов поранений, якого спільники вивудили з діжки з водою і поклали ледь живого на траву, де той поволі прийшов до тями.

– Батьку! – скрикнув юнак. – Стережися!

Цей гучний крик пес, вочевидь, сприйняв як заклик до дії – лютим ривком Ланс остаточно роздер розбійникові горлянку і з гарчанням побіг до лісника.

Невдовзі все було скінчено: слуга зачинив двері на засуви. Поранений, діставши ще одного добрячого удару палицею, зі стогоном повалився додолу і знову знепритомнів. Решту лиходіїв було міцно зв'язано. Переконавшись, що їхній ватажок мертвий, ті, хто ще володів язиком, заблагали пощади.

– Я свою справу зробив, – весело мовив чернець, як слід облатавши розбійникам боки. Він відсапнув і поставив свою палицю в куток. – Тепер ваша доля, еретики, в руках господаря цього дому.

А в ті часи були такі звичаї, що Гілберт Гед мав право власницького суду, тобто міг обрати будь-яке покарання аж до смертної кари тим, хто зазіхнув на його житло. Однак лісник не був прихильником кровопролиття, тож вирішив інакше. Він звелів Лінкольнові і здорованеві-бенедиктинцю скрутити негідників одним міцним мотузком, одвести їх у найглибші нетрі й там покинути напризволяще, щоб у них знайшовся час для роздумів про своє несправедне життя.

Але тієї миті, коли слуга вже збирався долучити пораненого Робіном розбійника до загального гурту, той відштовхнув його вцілою рукою і прохрипів:

– Гілберте, я маю тобі дещо сказати, перш ніж помру!

– Ти брудна невдячна свиня, – з презирством процідив лісник, проте підійшов ближче, – тебе варто було би повісити першого, а я сам привів тебе до свого дому!

– Вислухай мене, – пробурмотів поранений, – це важливо... Робін, твій син... Він був народжений... – Очі чоловіка заковувалися, сили зраджували його.

– Кажи! – Лісник схвильовано схилився над помираючим.

– Нехай усі вийдуть...

– Ми й так самі. Старий чернець нас не чує, а Лінкольн коло свого заклопотаний... Що ти можеш знати про Робіна, негіднику?!

– Гілберте... – Голос пораненого став зовсім тихим. – Я заподіяв тобі багато зла... але не дай мені померти... я задихаюся... відживи мене, хоч ненадовго, щоб я міг тобі все розповісти...

Лісник випростався, роззираючись серед безладу, що панував у вітальні. Він міркував, як би перенести розбійника на лаву, але той, вирішивши, що його залишають помирати на самоті, знову захрипів:

– Гілберте, хіба ти не впізнав мене? Поглянь... це ж я, твій швагер Роланд Рітсон... Змилуйся, дай мені попрощатися з Меггі!

– Матір Божа! Ти Роланд?

Гілберт Гед став на коліна біля вмираючого, але рідного брата його коханої дружини вже знову накрив морок...

5

Решта цієї тривожної ночі минула спокійно; до ранку в лісниковій хижі не спав тільки Гілберт Гед. Рітсон більше не приходив до тям. Його поклали

в Лінкольновій комірчині, по тому як Маргарет мовчки обмила братові рани, насилу стримуючи сльози на очах. Вона заледве впізнала в цьому постарілому чоловікові веселуна Роланда, за яким так сумувала всі ці роки. Вона не стала питати в чоловіка, чого він так терпляче очікує, сидячи біля того, хто був уже на Божій дорозі.

Минали години, і Гілберт благав Бога тільки про одне: аби його нещасний заблуканий швагер нарешті опритомнів. Господь зглянувся на нього – вдосвіта повіки Рітсона ледь здригнулись, і поранений розплющив очі. А потім його тремтяча рука покаянно простяглася до Гілберта Геда.

- Чи пробачив ти мені? – ледь чутно прошелестів Рітсон.

- Спершу ти мені все розкажеш... – суворо відповів лісник.

Згори долинули кроки, почувся життєрадісний Робінів голос:

- Батьку, ти не спиш? Ми з сером Алланом вирушаємо до Ноттінгема і хочемо попрощатися з тобою. З нами також бенедиктинець – він має якусь богоугодну справу в місті...

Гед зайшов до вітальні, щоби нашвидку обійняти сина, – дуже вже поспішав вислухати те, що збирався повідомити йому Рітсон. Нарешті вхідні двері було зачинено, і лісник повернувся до комірчини, відіславши слугу. Жінки й старий чернець іще спали, натомлені подіями бурхливої ночі.

- Нарешті ми самі, і я готовий тебе вислухати, – мовив Гілберт, знову сідаючи в головах у Рітсона.

- Барон Фіц-Олвін наказав схопити лицаря і молоду пані, – почав швагер. – Наш ватажок, якого розтерзав твій пес, був найвідданішим із його слуг, а баронові не до вподоби кохання його дочки і сера Аллана Клера. Він хоче видати Крістабель за іншого. Ось чому я опинився біля твоїх дверей, Гілберте... Знай – лицареві загрожує смертельна небезпека...

- Та кажи нарешті про Робіна!

– Не квапся, ліснику... Чверть століття тому я став на службу до молодого лицаря Філіпа Фіц-Ута, барона Безанта. Цей титул дарував моему панові король Генріх за заслуги у війні у Франції. У барона був старший брат, сер Роберт, який отримав у спадок від їхнього батька, знатного графа Гантінгдона, величезний статок і відоме прізвище... Невдовзі померла його дружина, залишивши йому єдиного сина – слабкого здоров'ям хлопчика, якого сер Роберт палко любив. Горе і хвороби підточили сили старшого з братів, і перед смертю він доручив піклування про свого сина, єдиного прямого спадкоємця давнього роду, братові Філіпу... Не квап мене, Гілберте, дай перевести дух, – попрохав умирущий, – я скажу тобі все, як на сповіді... І от мій господар, забувши, що він заприсягся своєму братові на святому розп'ятті, все ж вирішив спекатися цієї дитини – занадто спокусливими виявилися безмірне багатство і гучний титул. Убити хлопчика він не наважився, відкрито позбавити малого прав спадкоємства також не міг. І тоді підступний сер Філіп вирішив підштовхнути племінника до загибелі іншим способом – повільною отрутою, падінням із коня, раптовим погіршенням здоров'я. Це й мусив зробити я, доки графа не буде в країні, щоби не викликати зайвих підозр... Однак хлопчина виявився живучим, до того ж численна челядь постійно пильнувала його... – Поранений Рітсон застогнав і попросив пити.

Подавши швагрові води, Гед знову всівся поруч, насилу стримуючи нетерпіння.

– Ба більше – здоров'я сера Роберта-молодшого щодень поліпшувалося. Наближаючись до свого шістнадцятиріччя, він ставав більш життєрадісним і перетворювався на справжнього молодого лицаря... Я вдавався до різноманітніших способів розбестити і знесилити його молоду душу. Скажені гонитви на полюванні за будь-якої погоди, брудні придорожні шинки, виснажливі пиятики в замку, що тривали до ранку, а іноді по кілька днів... Чесно кажучи, Гілберте, я готовий був задушити хлопця власними руками, але він так мені довіряв! Поступово і я відчув до нього прихильність. Іноді мені навіть спадало на думку розірвати мерзенну угоду з господарем, наплювавши на обіцяну солідну винагороду... Але доля розсудила інакше. Якимось я помітив, що мій молодий пан змінився: втратив звичайну жвавість, став уникати жіночого товариства, годинами сумно блукав замком... Я потайки почав спостерігати за ним. І от одного разу під час кінної прогулянки лісом ми спинилися на галявині, щоби дати коням перепочити. Сер Роберт сказав мені: «Роланде, почекайте мене тут, я трохи пройдуся...» – «Як зволите, ваша світлосте», – відповів я йому, а сам, припнувши коней, побіг слідом... Коли ж у суцільній стіні з дерев з'явився провіт, до моїх вух долинув ніжний дівочий голосок. Мій підопічний теж був тут – голубки воркували в затінку. «Он воно що! – сказав я собі. – Ця новина в жодному разі не потішить сера Філіпа! Це ж треба – наш Роберт закохався!»

Проте хоч як старанно я прислухався, причаївшись у кущах, а таємниця не відкрилася мені ані на волосину... Сонце вже котилося на захід, його світлість супроводив дівчину до узлісся, де її дожидав слуга з двома кіньми, а потім швидкою ходою рушив у напрямі нашої стоянки. Я випередив сера Роберта, покартав за тривалу відсутність, з тим ми й повернулися в замок...

- Навіщо ти мені про все це розповідаєш? - спохмурнів лісник. - Як твій можновладний граф із його авантюрами причетний до мого Робіна?

- Безпосередньо, - була відповідь. - Він довірив мені свою таємницю, і я про все написав баронові Безанту. Дівчину звали Лора, вона мала не таке знатне ім'я, як сер Роберт, але їхній шлюб не викликав би заперечень ні в кого - окрім мого господаря. Лицар звелів мені за будь-яких обставин не допустити одруження небожа. Я не знав, що мені робити, Гілберте, ці діти здавалися такими щасливими... Але тут втрутилося чи то провидіння, чи то сам нечистий. Із не зрозумілої мені причини сер Роберт повівся дивно: дівчині він назвався сином заможного торговця з Лукейса... Мені пояснив свій учинок тим, що хотів переконатися, чи щиро кохає його дівчина, чи не через титул або спадок погодилася віддати йому свою руку. Відтак їх таємно обвінчав старенький сільський священик, а сер Роберт придбав затишний будиночок у Лукейсі, де й почалося справжнє раювання молодят, свідком якого я став. А тим часом мій господар надсилав мені з-за моря нові погрози... Дякувати Богові, я не послухався його наказів... За рік у графині знайшовся синочок, проте молода пані за щастя материнства поплатилася своїм життям...

- І ця дитина... - стривожено мовив Гілберт, - це...

- Це й було те дитя, яке п'ятнадцять років тому ми віддали на ваше піклування, - ледве вимовив Рітсон і, зібравши останні сили, провадив далі: - На жаль, сумна історія його діда повторилася знову. Сер Роберт, збожеволівши з горя, почав танути на очах, мов та свічечка на сонці. На його прохання я знайшов для дитини годувальницю, а леді Лору поховали в склепі місцевого монастиря... Невдовзі мав повернутися мій господар - і відтепер ніхто не міг зашкодити йому заволідіти фамільними скарбами і графським титулом, адже було очевидно, що єдиний прямий спадкоємець не довго топтатиме ряст... Та сера Філіпа страшенно розчарувала й розгнівала новина про народжену в цьому шлюбі дитину!.. Відправивши бідолашного небожа в родове гніздо, барон звелів мені під страхом смерті припнути язика. Проте вийшло не так, як він бажав. Помираючи, сер Роберт змусив лицаря присягнути на розп'ятті, що той виховає

хлопчика як свого сина, і той, коли виросте, вступить у права, належні йому за законом. Решту, ліснику, ти знаєш сам...

- І де ж тепер цей барон Безант, який так підло позбавив Робіна титулу графа Гантінгдонського?

- Потонув у кораблетрощі біля французьких берегів...

- Хто ж тоді володіє Гантінгдонширом?

- Вільям Фіц-Ут, настоятель[8 - Настоятель - старший церковнослужитель приходу або монастиря.] абатства Рамсей, його далекий родич. Я вступив був до нього на службу, та абат прогнав мене з незрозумілої причини. Так я й потрапив до зграї головорізів барона Фіц-Олвіна.

- У Робіна була мати,- замислено мовив Гілберт Гед. - Здається, ти назвав ім'я дівчини - Лора? Гадаю, її родина зацікавлена в тому, щоби Робіна було визнано графом Гантінгдонським?

- Сер Гай Гемвел-Голл - батько покійної леді Лори.

- Як?! Той самий старий сер Гай, що живе зі своїми шістьма синами - силачами і мисливцями - ген на тому краю Шервудського лісу?

- Саме так, Гілберте...

- Ну що ж! - вигукнув Гед. - Тоді ми ще повоюємо з його превелебністю паном абатом! Правда кривду переможе, і Робін Гуд поверне своє славне ім'я, якщо на те буде Господня воля!

- Вір мені - я старався спокутувати свою провину... - знесилено пробурмотів Рітсон. Із кожним словом дихати йому ставало дедалі важче. Він довго мовчав, потім прошепотів: - Я забув... сказати тобі ще дещо... дуже важливе. Цей лицар і молода пані, яких ти прихистив...

- Кажи швидше! - Гед схопив швагра за руку.

– Я... повинен був їх убити. Барон заплатив мені, а на підмогу дав іще людей – тих самих, яких ви перебили. Я не знаю, навіщо йому життя цих двох... але, прошу тебе, попереди сера Аллана, щоби ні він, ні його сестра навіть не думали наближатися до замку Фіц-Олвіна...

Лісник здригнувся, згадавши, що сер Аллан із Робіном вирушили саме до Ноттінгема, але попереджати їх про небезпеку було вже запізно.

– Роланде, – мовив він, – у домі є чернець-бенедиктинець. Хочеш, я покличу його, і він примирить тебе з Господом?

– Ні, я проклятий і помираю. Поховай мене під старим буком, де дорога звертає на Менсфілд-Вудгауз. Обіцяєш?

– Присягаюся всіма святими...

– Дякую, Гілберте... Ти завжди був добрий і любив мою сестру, а я...

Гілберт Гед більше не дослухався: до комірчини нечутно ввійшла його дружина Маргарет, і він замислився, як нелегко буде розповісти їй усе щойно почуте від швагра. Коли ж він знову поглянув на Роналда Рітсона, той був уже в обіймах смерті.

6

Допоки душа Роланда Рітсона прощалася з тілом у комірчині лісничого слуги, трое чоловіків, які вирушили до Ноттінгема, кружляли звивистими стежками безмежного Шервудського лісу. Спершу супутників розважав веселими історіями чернець-здоровань, та невдовзі сер Аллан Клер вдарився в нескінченне розумування про красу навколишньої природи, а коли й він замовк, Робін Гуд своїм сильним чистим голосом затягнув стару як світ баладу.

– Сер Аллан! – Юнак урвав спів, зупиняючись. – Невдовзі полудень. Якщо ви не проти трохи спочити в затишку тінистих кущів, то можемо навідатися до струмка у видолинку поблизу – напитися свіженької води та перекусити.

Турботлива Меггі подбала про нас, поклавши в мою торбину хліб і до хліба.

– Мій шлунок цілком згоден із твоєю слушною пропозицією, – жваво відгукнувся чернець. – Негайно веди нас до струмка, сину мій!

Не забарився й лицар, тож невдовзі подорожні вже попростягалися на шовковистій траві в затінку під розложистим буком. Довкола панував мирний і радісний спокій. Чернець, хильнувши чималий ковток доброго французького вина з лицарської фляги, тут-таки заходився наминати Робінові припаси. Підживившись, запропонував супутникам називати його просто – брат Тук.

– Так мене величають у монастирі, бо надто люблю паличні бої. Виріс я в чесній селянській родині, і донині вільне трудове життя мені вельми до душі, на противагу монастирському. Наш настоятель про те знає і, з добрості своєї, за руку мене не тримає. Він у нас не лише золотце любить... А ви, шляхетний лицарю, коли не секрет, хто самі будете? – звернувся чернець до сера Аллана.

– Охоче відповім, якщо ви дасте мені докинути хоч слівце.

Робін досі тримав флягу з вином у руках, і чернець-здоровань потягнувся до неї.

– Гоп! – гукнув юнак, відсмикуючи посудину. – Черга твоя пройшла, брате Тук, ліпше ковтни холодної водиці зі струмка і дай людині мовити.

– Родом я сакс, – почав лицар. – Батько мій був близьким другом архієпископа Кентерберійського та королівського міністра Томаса Беккета, і дружба ця принесла йому лише нещастя, адже після сварки монсеньйора Беккета з королем мого батька було вигнано з Англії. Ми з сестрою Меріон...

Заслухавшись, Робін не зауважив, як до фляги почали дедалі частіше прикладатися повеселілий брат Тук, а далі й сер Аллан. Розповідь захмелілого лицаря ставала дедалі безладнішою, зрештою сер Аллан поринув у докладний опис чеснот своєї прегарної нареченої Крістабель – і вихваляв їх невпинно, на противагу огидній вдачі її батька, барона Фіц-Олвіна, – теми, мало цікавої для Робіна.

– Поки двір виявляв до моєї сім'ї свою велику ласку, – нарешті зітхнув лицар, – барон Ноттінгем, хоч походить він із норманської знаті, прихильно ставився до нашого кохання і навіть називав мене сином. Але щойно доля повернулася іншим боком, він заявив, що його донька ніколи не стане дружиною сакса... Проте, друзі мої, не в моїх правилах відступати, і сьогодні ж увечері я за будь-яку ціну свого доб'юся. Я знаю таємницю, що здатна перетворити чванливого барона на жебрака... і моє мовчання стане викупом за Крістабель... Отже, в дорогу!.. Агов, брате Тук, прокидайся!

Не минуло й години, як трійця ввійшла в місто, над яким гордовито височів феодальний Ноттінгемський замок. Він стояв на пагорбі, підніжжя якого омивали води швидкоплинного Тренту.

– Слуги мене знають, і вони на нашому з Крістабель боці, – мовив Аллан. – Але як за ворота дістанетеся ви, друзі мої? Конче потрібно, щоби вас під якимось приводом пропустили зі мною!

– Мілорде, вам немає про що хвилюватись, – усміхнувся чернець, – у замку живе одна... так би мовити... е-е... славна дівчина, для якої я є духівником. Тож щоразу після сповіді на мене чекає там добра вечерея... Ну ось ми й на місці... – Ще за сотню ярдів[9 - Ярד – одиниця вимірювання відстані, дорівнює 3 футах (36 дюймам), або 0,9144 метра.] од замкових воріт велетень громовим голосом заревів: – Герберте Ліндсею, головний вартовий воріт замку Ноттінгем! Хай буде з тобою благословення нашого покровителя святого Бенедикта! І пошле він усілякі блага тобі і твоїм домочадцям! Нам треба ввійти! Зі мною тут двоє друзів: один із них бажає перемовитися з твоїм господарем про дуже важливі справи, а іншому не завадить підкріпитися й відпочити. А я, коли мені буде дозволено, дам твоїй доньці Мод ті духовні напучення, яких вона, безперечно, потребує... Чи впізнав ти мене?

– Це ви, брате Тук? Як можна не впізнати справжнього скарбу Лінтонського абатства? – долинуло з-за ворітних ґрат щире привітання. – Ласкаво просимо вас до Ноттінгема!

Після цих слів швидко опустився звідний міст. Шлях до замку був вільний.

– Сер барон нині не в гуморі і вже пішов у свої покої, – шепнув лицареві брамник. – Я би радив вашій милості відкласти побачення до ранку...

- Либонь, нездужає? – посміхнувся чернець.

- Баронові дошкуляє подагра, – скрушно похитав головою Ліндсей. – Біснується і скрегоче зубами... Відколи у Святій Землі[10 - Свята Земля – загальна європейська назва Єрусалима

(<http://ru.wikipedia.org/wiki/%C3%90%CB%9C%C3%90%C2%B5%C3%91%C6%92%C3%91>)

та навколишніх територій. Назва виникла завдяки тому, що на цих землях розташовані головні християнські

(<http://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%A0%D2%90%D0%A1%D0%82%D0%A0%D1%91%D0%A1>)

святині.] його було поранено сарацинською шаблею, геть утратив терпець, а що вже казати про глузд...

- Мені байдуже до хвороб барона Фіц-Олвіна і начхати на його шаленство, – наполягав на своєму сер Аллан, – я хотів би побачитися з ним негайно!

- Про мене, як собі хочете! – сторож низав плечима і покликав слугу, що пробігав повз: – Агов, Тристане! Який настрої у його світлості?

- Гірше не може бути... – перелякано відповів хлопчина.

- Раджу вам усе ж зачекати, сер Аллан...

- Накажи провести мене до нього негайно, – перервав лицар, – я не чекатиму ні секунди.

Брамник пригнічено перехрестився, дивлячись на постаті лицаря і юного слуги, що видніли вдалині.

Тристан приречено плентався поряд із лицарем, тремтячи як осика, – він дуже радів, що вислизнув із кігтів розлюченого барона, а тепер змушений був знову повертатися до нього, мов до клітки з тигром.

- На вашу милість чекають? – боязко спитав слуга.

- Ні.

- Чи не дозволите ви мені попередити господаря?

– Навіть не намагайся, – сердито відповів лицар.

– Тоді ми загинули, – зітхнув Тристан. – Обидва.

А чернець і Робін Гуд тим часом увійшли до хитромудрого лабіринту з численних переходів, коридорів та сходів, у якому сам юнак неодмінно заблукав би. Але брат Тук чудово орієнтувався і почувався в Ноттінгемському замку, як удома у своєму абатстві. Нарешті трохи самовдоволено, як людина, що має на те право, він постукав у двері невеличкого покою.

– Увійдіть! – почувся мелодійний дівочий голосок.

Гості ввійшли. Щойно гарненька сімнадцятирічна Мод забачила ченця-здорованя, як хутко кинулася до нього, сяючи кокетливою, доброзичливою усмішкою.

«Он воно що! – посміхнувся Робін. – Яка гарнісінька християнка: оченята блищать, коралові вуста горять, як жар, а скільки грайливості – готовий закластися: брат Тук має собі тут найкраще духовне чадю з усіх, яких я будь-коли бачив...»

Метка дівчина хутко накрила стіл, і вони всілися за трапезу. З невинним виглядом наминаючи частунок, Робін одразу помітив, що манерами брат-бенедиктинець не надто нагадує суворого духівника.

– Серед родичів іноді бувають до певної міри близькі й приятні стосунки. І в тому немає нічого непристойного, – зауважив чернець, запихаючи до рота чималий шматок.

– Еге, то ви з міс Мод рідня?

– Авжеж! Мій дід був старшим сином одного з небожів троюрідного брата її двоюрідної бабусі.

– Ну, тоді з родичанням усе зрозуміло... – розсміявся Робін.

Саме в розпалі застілля двері несподівано відчинились, і на порозі постали вартові.

– Ви супутники сера лицаря? – суворо поцікавився начальник варти.

– Так, – спокійно відповів Робін.

– І що з того? – спохмурнів брат Тук.

– Нам наказано провести вас у покої його світлості барона Фіц-Олвіна. Ідіть за нами!

Красуня Мод, сумно зітхнувши, провела гостей, і невдовзі вони вже прямували в супроводі конвою похмурими сирими галереями. Проминувши збройову залу, приятелі спинилися перед важкими дубовими дверима. Один із охоронців тричі постукав.

– Заходьте, гультіпаки! – почувся з-за дверей лютий рик. – Вам би тільки в кості гуляти! Де ви вешталися? Подати їх сюди негайно!

Юнака і ченця грубо заштовхнули в задушливий покій із низьким склепінням, що нависало над головою. Тут пахло цілющими травами і чадом свічки.

– Це ви прийшли сюди разом із нахабою, що наважився кинути мені в лице брудні образи? – Робін радше з цікавістю, аніж із острахом поглянув у темну нішу, звідки линув рипучий, сповнений люті голос.

Володар Ноттінгемського замку важко напівлежав на широкому неприбраному ліжку, не зводячи своїх глибоко посаджених, зеленкуватих, як у ведмедя, очей із новоприбулих. Баронові Фіц-Олвіну було близько п'ятдесяти років – як на ті часи, вік доволі похилий. В опочивальні його вбрання здавалося недоречним: важкий пластинчастий панцир-обладунок, поверх якого барон напнув широченний плащ хрестоносця. Владне обличчя з довгими звислими вусами побагровіло від люті, кущуваті брови супилися, уста презирливо кривилися. Підозріло поглянувши на юнака, барон аж зашкварчав зі злобою:

– А-а, шервудське вовчєня!.. Підійди-но ближче! І ти, прибудо в рясі, черв'як монастирський, стань поряд із ним. Відповідайте як на духу: як ви насмілилися без мого дозволу вдертися в замок? Який розбій умислили чинити? І не здумайте брєхати, псяюхи бродячі, бо я вас миттю присмирю!

Долоня чєнця машинально намацала руків'я його дерєнової бойової палиці, він одразу набундючився, але не зронив ні звуку. Робін тільки зневажливо стєнув плєчима: самоповага не дозволяла йому відповідати на подібні образи.

– Он ви як? Не вважаєте за потрібне сказати слово своєму панові? – баронові потємніло в очах від подагричного болю, новий напад люті стрясав його огрядним тілом. – Чи вам невтямки, що мені відомо, кому завдячувати вашим візитом? Воістину цей лицар підшукав собі гідних спільників – злодійського вилупка і брудного жебрака! Підлі раби!

– Замовкни, бароне, – не витримав Робін Гуд. – Ти брєшеш: я не твій раб, а вільна людина, і вже й поготів не вилупок. А брат чернець, коли й простяг би до тебе руку, то зовсім не за подаянням!..

Юнак аж зблід від обурєння. Мовчки, дивлячись просто в лице грізному баронові, він перєсунув сагайдака з-за спини на стєгно, і пальці його звично намацали оперєння стріли.

Барон Фіц-Олвін підвівся, щоби покликати варту, протє передумав, знову опустился на своє ложе і промовив уже стриманіше:

– Ти занадто зухвалий. Гадаю, це від молодєчої дурості... Гаразд, темниця тебе поки почекає, але на мої запитання я жадаю твоїх відповідей. І запам'ятай: я дарую тобі життя лише зі своєї вродженої доброти...

– Сер барон, повторюю: не ви подарували мені життя! На жодні запитання відповіді не буде! – розлютився Робін.

– То ти, вовчєня, смієш мені суперєчити? – аж задихнувся вражений барон. – Вочєвидь, захотів, щоби твоя дурна голова прикрасила стіни Ноттінгемського замку на науку іншим нахабним молокососам?

У відповідь Робін Гуд впевненим рухом наклав стрілу на тятиву і натягнув її, взявши барона на приціл. Ще мить – і він міг легко спустити стрілу. Тоді володареві було би непереливки, але брат Тук, стримавши юначу руку, майже вкражливо вимовив:

– Сподіваюся, ваша милість не має на думці виконувати свої погрози?

Тепер Фіц-Олвін накинувся на ченця. Простромивши здорованя лютим поглядом, він гаркнув:

– Прикуси свого зміїного язика, клятий ченче! Не до тебе зараз!

– Попри всю мою повагу до такої знатної особи, – посміхнувся бенедиктинець, – здається мені, що саме напад подагри затьмарив розум Вашої світлості. Чи, може, ви ненароком утопили його на дні пляшки з джином?

Робін опустив лук і розреготався. Тієї ж миті в голову ченцеві зі свистом полетів важезний молитовник в обкутій міддю оправі. Здоровань тут-таки віддячив за такий подарунок – ступивши крок уперед, з усієї снаги уперіщив барона своєю вбивчою палицею по хворому плечі.

Від нестерпного болю Фіц-Олвін підстрибнув, заревів, мов поранений ведмідь, і кинувся до свого меча, щосили горлаючи:

– Варто, варто, до мене!

Чернець наостанок майже лагідно, тобто впівсили, огрів барона нижче поперека і позадкував до дверей, рухами наказуючи Робінові йти за ним. Аж раптом до покою ввірвалися вартові.

– В ім'я Пресвятої Діви та її Сина, розіп'ятого на хресті за вас, дурні, наказую відступити. Того, хто наважиться мене затримати, миттю відлучу від причастя! – вигукнув чернець, розчахуючи двері могутнім поштовхом ноги, і вільно вийшов із кімнати.

За тих часів на служителів Господа краще було не нападати, тому охоронці пропустили брата Тука. Проте щонайменше дюжина накинулася на Робіна, коли

той і собі рипнувся був до дверей, і вирвала з рук юнака лук і сагайдак. Скрутили його і штовхнули до барона, який важко впав у крісло. Відсапавшись, Фіц-Олвін глухо мовив:

– Ти супроводжував сера Аллана Клера... Чи відомо тобі, навіщо цей пан з'явився сюди?

– Лицар просив мене бути йому за провідника в лісі, а для чого він прийшов у замок, мені не відомо.

– Брешеш, собако! – де й подівся удаваний баронів спокій. – Чи давно ти знайомий із лицарем?

– Щонайбільше добу...

– Знову брешеш, – прогарчав Фіц-Олвін.

Не маючи більше сили терпіти образи, Робін Гуд вигукнув:

– Старий телепню! Коли я брешу, то більше ти не почувеш від мене ні слова!

– Ну й зухвале цуценя... – Барон, на диво, заспокоївся. – Ти хочеш, щоби тебе скинули з муру замку в рів із нечистотами, як і твого пана? Ви обидва не доживете до ранку і помрете без покаяння... – Несподівано Фіц-Олвін сторожко прислухався: з-за дверей почувлися чиїсь гучні голоси. Він потягнувся до меча і промовив: – Останне, про що хочу тебе спитати...

Йому не дали договорити. Двері розчахнулись, і в покій до барона ввалилося двоє брудних обірванців зі скривавленим ганчір'ям на головах. Барон випростався, відкинув меча і ступив крок ім назустріч.

Робін із першого погляду впізнав прибулих: то були вцілілі розбійники з тієї ватаги, що минулої ночі штурмувала лісникову хижку. І хоча їхньої розмови з бароном хлопець не чув, здогадатися, про що йшлося, було неважко. Нарешті володар замку повернувся до свого крісла. Скривившись од болю і потираючи плече, Фіц-Олвін віддав наказ щодо юнака:

– Цього – в підземелля! Не давати ні краплі води, ні шматка хліба, доки не одумається. Не спускати з вовчєня очей, поки не розповість нам про наміри Аллана Клєра і не благатимє на колінах пощади.

Робін на це лише посміхнувся і вигукнув, по-блазєнськи вклонившись:

– Прощайте, ваша світлостє, сподіваюся – назавжди!

Та щойно охоронці поволокли його до дверей, юнак, обернувшись, промовив:

– Може, у вас, шляхетний пане, стане розуму послати когось попередити доброго лісника Гілберта Геда, що його син додому вчасно не повернеться? Я був би вам вельми вдячний... Бо, чого доброго, доведеться вам неабияк похвилюватися за свою дочку, як зараз хвилюється за мене мій батько!

– Тисяча чортів! Заберіть звідси нарешті це змієня!

Вийшовши з покою Фіц-Олвіна, юнак на повну силу своїх молодих легенів затягнув баладу. Його дзвінкий і чистий голос іще відлунював попід похмурими склепіннями замкових галєрей, коли важкі двері підземної темниці зачинилися за ним.

7

Стихли кроки вартових, бранець усівся на брудний жмут трухлої соломи і замислився над тим, що робити далі. Погрози барона не злякали Робіна; непокоїла думка про Гілберта й Маргарет, які сьогодні марно чекатимуть на нього до ночі. Отже, хай там що, він мусить повернути собі свободу ще до смерку.

Робін підвівся і роззирнувся. Його в'язниця виявилася сирюю і темною. Світло від чадних смолоскипів через невеликий отвір над залізними дверима лєдвє просочувалося з галєреї, де походжав вартовий. Навпроти дверей, на висоті приблизно десяти футів[11 - Фут – міра довжини в англійській системі мір, яка дорівнює 30,48 см.] од кам'яної підлоги, була вузька загратована бійниця, що,

найімовірніше, виходила на зовнішню терасу. Крім столу і грубо збитої лавиці, більше нічого не було.

«Як так? Жорстокий барон чомусь забув забити мене в кайдани? – посміхнувся Робін, згадавши про деспотичного володаря замку. – Що ж, скористаємося цим його недоглядом... і поцікавимося, що коїться по той бік бійниці...»

І Робін тихенько присунув до стіни стіл, примостив на нього лавку, приставивши її до стіни, та й подерся нею, як драбиною, до віконця.

От пощастило! Поторсавши ґрати на вікні, бранець одразу зрозумів, що вони не залізні, а дубові, до того ж добряче підгнилі. Зламати трухляві поперечки було зовсім легко. Бійниця виявилася достатньо широкою, Робін просунув у вікно голову і зрозумів, що зможе вилізти назовні.

Тепер належало з'ясувати, що діється по той бік обкутих залізними шпугами дверей. Так само безшумно повернувши стіл і лаву на місце, він підстрибнув, ухопився за край отвору над дверима, підтягнувся на руках і визирнув у нього. Зовсім поряд із дверима туди й сюди крокував охоронець у шкіряних обладунках. Повз двері він проходив так близько, що Робін міг би дотягнутися рукою до його шолома.

«Коли цей хлопець, – подумав Робін, – тут розгулюватиме всю ніч, то я до світанку звідси не виберуся. Навряд чи мені вдасться без зайвого шуму впоратися з ґратами і вилізти назовні».

Ураз розмірені кроки за дверима стихли – мабуть, вартовий зупинився. Але Робін, досвідчений мисливець, розсудив, що краще довіряти очам, ніж вухам, тому знов наважився визирнути в отвір. І саме вчасно: поряд із охоронцем стояла дівчина, в якій він упізнав гарненьку Мод. В одній руці вона тримала свічку, а в іншій – кошика, накритого чистою полотнинкою. Робін почув сердитий дівчачий голосок, що докоряв вартовому, і брязкіт ключів. Робін скрадливою кішкою зіскочив на підлогу темниці і сів за стіл, дослухаючись до ледь чутних голосів за дверима.

Нарешті важкі двері зарипіли й відчинилися, зграбненька дівоча постать з'явилася на порозі, і Мод вимогливо гукнула вартовому, щоби той лишився за дверима. І дивна річ – вартовий їй підкорився. Мод, коли її оченята при звичаїлися до темряви, хутко збігла східцями і поставила перед Робіном кошика з харчами.

Юнак підвівся і запропонував їй сісти, але Мод відмовилася, струснувши гарненькою голівкою.

– У нас мало часу, – тихо мовила вона. – Барон шаліє, божиться, що розправиться з вами тим самим способом, що й з нечестивцями-маврами у Святій Землі...

– У вашому товаристві, чарівна Мод... – Робін, сміючись, обійняв гнучкий дівочий стан. – ...Я згодний і про свободу забути!

– Не займайте! Осядьтеся, юний мисливцю! – Дівчина миттю вислизнула з його міцних рук. – Не для того я сюди прийшла. Мене послав брат Тук. У кошику їжа, щоби ви могли підживитися перед дорогою...

– Ви тут, щоби допомогти мені втекти, люба Мод? – розчулено вигукнув Робін. – Дякую вам...

– Говоріть тихше, нестерпний!

– Скажіть швидше, що трапилося з сером Алланом Клером, нашим третім супутником? – нетерпляче спитав юнак, знову підхоплюючись із лави.

– Ой, лихо! Шляхетного лицаря тримають у клітці, жахливішій за вашу. Я на власні вуха чула, як він сказав його світлості: «Підлий негіднику, хочеш ти того чи ні, але я все одно одружуся з леді Крістабель». Це сталося тієї миті, коли ми разом із міледі ввійшли до покою її батька. Побачивши пані, лицар кинувся до неї і вигукнув: «Крістабель, щастя мого життя...» Бідолашна знепритомніла, і слугам довелось її винести. Пізніше, прийшовши до тями, леді Крістабель просила мене дізнатися про долю сера Аллана.

– А от я свою клітку невдовзі залишу – звісно, з Божою допомогою. Не мине й години! – самовпевнено мовив Робін.

– Але як ви звідси вирветесь? Ви що, чаклун?

– Ні, зате на дерева видираюся, як куниця, а через рови стрибаю, мов олень...

Юнак указав поглядом на бійницю і, наблизившись до дівчини, шепнув:

– Грати не залізні... Мені треба знати тільки одне: де я зможу відшукати брата Тука?

– У моєму... у моєму покої, – відповіла, ледь зашарівшись, дівчина. – Він чекає... Щойно моя пані потребуватиме допомоги, щоби звільнити сера Аллана, вона відрядить по нього вірного гінця.

– Як я можу туди потрапити?

– Якщо виберетеся на терасу вежі, зразу йдіть ліворуч. Невдовзі побачите невеликі дверцята. Вони не замкнені й ведуть на гвинтові сходи. Піднімайтеся ними, поки не побачите вхід у довгу галерею. Пройдете нею з півсотні ярдів – повертайте в коридор: там, у його кінці, і є мій покій, у якому ви сьогодні вже побували. Якщо там нікого не буде, це означатиме, що леді Крістабель уже покликала ченця до себе. Тоді сховайтеся в одній із ніш за старим гобеленом і чекайте, доки я матиму змогу вивести вас із замку.

– Я вам надзвичайно вдячний, любя Мод! І довіку не забуду вашої доброти! – Окинувши дівчину ласкавим поглядом, Робін несподівано міцно пригорнув її до себе, щоби ніжно поцілувати, аж раптом двері темниці з гуркотом відчинились і на порозі постав вартувий.

– Стривайте, голуб'ята! – сердито рикнув охоронець. – Бачу, у вас, міс Мод, із лишком кебети, щоби дурити чесних людей. Ану геть звідси, бо зараз же розповім татусеві Ліндсею про вашу негідну поведінку!

Зашаріла, дівчина вирвалася із Робінових обіймів, кинулася до охоронця, від щирого серця вліпила йому добрячого ляпаса й пішла, не сказавши й слова.

– Оце так, – буркнув тюремник, тримаючись за щоку і кидаючи на Робіна злісні погляди, – бач, цьому шмаркачеві платять іншою монетою... – Він вийшов, і важкий ключ із брязкотом тричі повернувся в замку.

Не минуло й чверті години, як до цього вартового приєднався ще один. Вони неквапом походжали галереєю, розмовляючи про щось своє. Тим часом стемніло, зійшов місяць – його химерне світло пробилось в темницю крізь щілину бійниці.

«Саме час», – вирішив Робін. Намагаючись угамувати шалене калатання серця, він нечутно підвівся, обтрусив з одягу соломку. Під стіною вже все було готово. Він виліз лавою до вікна, швидко повиламував гнилі ґрати і вибрався назовні крізь бійницю.

Попід зовнішньою стіною вежі тягнувся вузький кам'яний виступ. Робін ступив на нього і поглянув униз: відстань до тераси виявилася більшою, ніж йому здавалося. Хотів був уже зістрибнути, аж тут помітив темну постать озброєного до зубів вартового, що стояв спиною до нього. Вартовий, зіпершись на спис, углядався в простерту перед ним сонну долину і закрути Тренту, що котив свої мерехтливі в місячній сьйві води.

«Еге! – посміхнувся Робін, на щастя, схований у глибокому затінку. – Трохи не втрапив вовкові в пащу! Треба бути обережнішим!»

Вартовий досі стояв нерухомо. Цієї миті на місяць набігла хмара, і юнак наважився. Проте стрибнув він не дуже вдало – серед глибокої нічної тиші подошви його черевиків гучно вдарились об грубо обтесані кам'яні плити тераси. Робін миттєво впав і відкотився до стіни. Вартовий обернувся і, виставивши поперед себе списа, почав удивлятися в темні тераси. Коли ж горе-вартівник, переконавшись, що довкола все спокійно, знову витріщився на долину, а місяць випірнув із-за хмар, Робін був уже далеко.

Таке везіння неабияк надихнуло юнака, до того ж він добре запам'ятав шлях, який описала Мод. Незабаром він дістався прочинених дверей, що вели на сходи, зійшов ними й опинився в порожній темній галереї. Проминувши її, Робін звернув у довгий бічний коридор із численними закрутами то в один, то в інший бік.

За якийсь час юнак зрозумів, що таки заблукав і вже не знає, де він є. Нарешті коридор привів його до глухої стіни, і хлопець хотів був повертатися, щоби знову вирушити на пошуки кімнати Мод, аж ось за два кроки від себе почув неголосний чоловічий голос:

– Хто тут?

Робін втиснувся в стіну. Незнайомець так само завмер – юнак чув його важке дихання і тихий брязкіт меча на перев'язі.

– Либонь, примарилося... – нарешті мовив охочий до нічних прогулянок і пішов своєю дорогою.

Робін зметував, що з таким поводитирем йому буде легше вибратися з лабіринту кам'яних закутків, і, скрадаючись, пішов за незнайомцем. Та ось його силует раптово зник за якимись дверима. Увійшовши слідом, Робін опинився в замковій каплиці. Не залишалось нічого іншого, як причаїтися в сутінках за масивною колоною.

Світло місяця падало крізь вітраж вікна на один із надгробків. Перед ним на колінах молилася молода жінка – її обличчя було сховане під вуаллю. Високий чоловік у чернечому вбранні нерухомо стояв посеред центрального проходу, неспокійно оглядаючи каплицю. Нарешті чернець помітив жінку і, насилу стримавши радісний вигук, кинувся до неї. Почувши кроки, жінка швидко обернулася.

– Крістабель! Кохана...

Донька можновладного барона Фіц-Олвіна здригнулася, звелася на ноги і наступної миті впала в обійми ченця:

– Аллане, ти тут!... Мій лицарю, як я тебе чекала...

8

Лісник розповів дружині про передсмертну сповідь її брата, змовчавши лише про наймерзенніші його злочини.

– Благатимемо Господа дарувати Роландові його гріхи, – сумно зітхнула Маргарет. Не криючись, гіркими сльозами оплакувала вона безталанну долю свого бідолашного брата.

Старий чернець бурмотів заупокійні молитви; час од часу йому підголоском вторили Гілберт із дружиною, а старому Лінкольну було наказано викопати могилу в тому місці, де загадав Рітсон...

День тягнувся нескінченно; чекали Робіна і його супутників, щоби гідно поховати покійного. Леді Меріон урешті-решт набридло нудне очікування, і вона вирішила піти назустріч братові. Вовкодав Ланс спав, вивернувшись біля порога; дівчина підкликала пса, і вони, нікого не попередивши, подалися вглиб лісу.

Меріон повільно брела стежкою, заглиблена в свої роздуми про долю Аллана. Похмурі думки обсіли її голову, і невдовзі дівчина, ледве стримуючи сльози, стомлено сіла на траву під деревом недалеко від дороги. Пес приліг поруч, поклавши величезну голову їй на коліна, ніби сумуючи разом із нею. Проте вірний вартовий не забував про свої обов'язки: подеколи він приносив їй їжу, а іноді сторожко здригався, і Меріон, щоби заспокоїти Ланса, термосила жорстку шерсть на його загривку.

Сонце вже хилилося до обрію, коли пес несподівано підвівся і глухо загарчав. Меріон схопилася, намагаючись переконати себе, що вовкодав, вочевидь, зачув подорожніх на стежці, тобто повертається її брат. Пес тим часом поведився дивно: шерсть у нього на загривку наїжилася, він роззявив пащеку, показуючи свої величезні ікла, і голосно загавкав.

У лісі, як і раніше, було тихо. Ланс примовк, і дівчина заспокоїлася. Та щойно вона ступила крок, як неподалік хруснула суха гілка – хтось пробирався крізь зарості. Ланс загавкав іще лютіше.

Серце Меріон калатало так, ніби намагалося вистрибнути з грудей. Вона кинулася бігти стежкою, та раптом перечепилася через корінь, мало не впала і зупинилася, задихаючись.

– Угамуйте собаку! – почула вона позаду себе грубий вигук, а разом із ним скажений рик Ланса, що немов прикривав її панічний відступ.

– Хай йому біс! – волав незнайомец. – Та угамуйте ж його, бо він порве мене на шматки... Я не заподію вам зла, пані!..

– Навіщо ж ви мене переслідуете? – Меріон обернулася і спідлоба поглянула на чоловіка, що вийшов із гущавини. – Лансе, до мене!

Пес угамувався, але до дівчини не пішов, а застиг між нею і чужинцем, пильно стежачи за кожним його рухом.

Вочевидь, то був один із тих волоцюг, що блукають лісами, сподіваючись знайти якусь поживу. Вигляд мав справжнього розбійника: кремезний, зарослий, брудний, із реп'яхами в кошлатій бороді, одягнений у заношений каптан і короткі штани з козячої шкіри, на кучматій голові – засмальцьований фетровий капелюх набакир. За пасом у незнайомця стирчав чималий тесак, а за плечима дівчина помітила лук і сагайдак зі стрілами.

Меріон ледве стримувала страх.

– Не підходьте до мене! – з відразою гукнула вона. – Що вам треба?

– Підеш зі мною. – Чоловік покосився на пса. – Там і дізнаєшся...

– Куди?! Хто ви?

– Яка різниця? – Лісовий волоцюга посміхнувся. – І стули вже пельку, бо зараз дістанеш у мене і ти, і твій собацюра...

Під загрозливе гарчання Ланса дівчина крикнула:

– Забирайтеся звідси! І попереджаю: на вас чекає сувора кара, якщо зачепите мене бодай пальцем!

Волоцюга, стискаючи в руці кривий клинок, уже був ступив крок до неї, але зупинився.

– Так я й думав... Ти дівка рішуча, – промовив він. – Але й я від своїх намірів не відмовлюсь. Я знаю, що ти за птиця. Учора ви зупинилися в хижі лісника Гілберта, з тобою був твій брат – сер Аллан. А нині шляхетний лицар уже братається з вошами у темниці замку барона Фіц-Олвіна і більше ніколи звідти не вийде...

– Брешете! – розпачливо вигукнула Меріон.

– Сер Аллан Клер – бранець барона Ноттінгемського. Але мені його не шкода й на мізинець. Якого біса він сам попхався в пащу до цієї гієни? З Фіц-Олвіном краще не зв'язуватись, я знав барона ще у Святій Землі, де його кровожерливість зробилася приказкою. Збагнути не можу, навіщо ви обидва йому знадобились. Учора вислизнули, а сьогодні... Та прибери ти пса, доки я йому горлянку не перерівав!.. А сьогодні – бач, як... Баронові – брат, а мені – сестричка!

Дівчина з осудом подивилася на волоцюгу сповненими жаху очима.

– Ну-ну... – Розбійник обережно підступив ближче. – Не варто пропікати мене поглядом. Фіц-Олвін, красуне, зробив би з тебе рабиню, а зі мною ти станеш справжньою королевою Шервудського лісу... Ходімо, відтепер ти моя полонянка.

Меріон, здавалося, пустила повз вуха дурне базікання бродяги, набралася духу і твердо мовила:

– Я нікуди з вами не піду, а ви негайно мені все розповісте про Аллана!

– Біс би тебе взяв! – Побачивши, що його слова не справили на дівчину належного враження, розбійник спохмурнів і рушив до неї. – Якщо барон сьогодні ж не повісить сера лицаря на шибеницю, то твому братові залишиться одна дорога – до лісу. Житиме з нами. І досить теревенів, красуне! Присягаюся пеклом, ти підеш зі мною, навіть коли тобі дуже не хочеться...

Тепер Меріон могла сподіватися на допомогу хіба що вірного Ланса.

– Візьми його, Лансе! – гукнула.

Хоробрий пес тільки того й очікував – його треноване тіло злетіло в повітря, і щелепи клацнули на горлі розбійника. Але той, мабуть, звиклий оборонятися від хижих звірів, схопив собаку за передні лапи, відірвав од себе і з силою пожбуриг геть. Кров цебеніла йому з обідраної шиї, волоцюга відступив, притулився до дерева і завмер з ножем у руці, готовий до сутички. Ланс не злякався й знову кинувся на лиходія, та враз наштотхнувся на вістря клинка. Його ікла ще рвали плече розбійника, а тіло вже безсило обвисло і невдовзі важко сповзло до ніг волоцюги.

Кінець ознакомительного фрагмента.

notes

1

Нормандія – історична область на півночі Франції, здобула статус герцогства, за яке неодноразово виникали суперечки між Англією та Францією.

2

Святий Дунстан (928—988) – архієпископ Кентерберійський, ігумен відомого монастиря Гластонбері, духовний натхненник церковної реформи, спрямованої на зміцнення чернецтва. Авторитет святого Дунстана був надзвичайно високий у народі (тут і далі – примітки ред.).

3

Шериф – у середньовічній Англії одна з основних локальних адміністративних посад, що їх призначав король. Найвідомішим шерифом епохи Плантагенетів був легендарний шериф Ноттінгема, особистий ворог Робіна Гуда.

4

Абатство – католицький монастир, що належав якомусь чернецькому ордену. Абатства підпорядковувалися лише єпископові, а іноді безпосередньо Папі

Римському. Великі й багаті монастирі нерідко володіли значними маєтностями, справляли великий вплив у суспільстві, відіграючи велику роль в економіці та політиці.

5

Швора – ремінь, пасок для собак, на якому зазвичай водять хортів по двоє.

6

Очкур – пас або шнур, яким стягують штани, щоби вони не спадали.

7

Вервиця – чотки – шнурок із нанизаними намистинами (кісточками) чи вузликами для відліку молитов або поклонів під час молитви в католиків та буддистів.

8

Настоятель – старший церковнослужитель приходу або монастиря.

9

